

СВАБОДА

23 — 29 жніўня 1994 г.

№32

Кошт 40 рублёў

ГОД ЗАСНАВАННЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990Галоўны рэдактар
Ігар ГЕРМЯНЧУК

Заснавальнік Павел ЖУК

Выдавец
«Газета СВАБОДА», Ltd.

Наклад 45 000

АДРАС РЕДАКЦЫІ:
220088, Менск,
вул. Іванаўская, 56

Тэл. 36-24-41

Да нас едуць Ксяндзы-місыянэры

12 жніўня прымас Польшчы Юзаф Глэмп у каталіцкім
цэнтры паблізу Варшавы благаславіў 35
ксяндзоў-місыянэраў, якія адпраўляюцца на Ўсход.

Каля дзесьці місыянэраў, паводле нашых звесткаў, кіруюцца
ў Беларусь.

Прымас Польшчы сказаў, што гэта «вялікае непаразуменьне»,
калі ксяндзоў-місыянэраў абвінавачваюць у палянізацыі.

В. ЦАПАЯ

Сусьветны банк паведаміў „чорны сыпіс“

Сусьветны банк апублікаваў сыпіс самых буйных
даўжнікоў. У яго ўваходзяць 10 дзяржаваў — амаль усе
прадстаўнікі „трэцяга сьвету“.

У справаздачы Сусьветнага банку адзначаецца, што ня трэба надта
строга падыходзіць да «даўжнікоў», бо шмат зь іх даволі ўмела
скарысталіся дадзенымі ім пазыкамі і цалкам крэдытаздольныя. А
частка дзяржаваў з «чорнага сыпісу» на чале з Кітаем наагул
апыраджае ўвесь сьвет паводле тэмпаў эканамічнага росту. Такім
чынам, лепей пазычаць і будаваць сучасную эканоміку, чым ганарыцца
сваёю фінансавай незалежнасьцю ды плесціся ў хвасьце. І ўсё ж...

На сёньняшні дзень Кітай віны Сусьветнаму банку больш за 2
мільярды даляраў. Індыя — 2,191 мільярды, Інданэзія й Мэксыка
— па 1,5 мільярда, Пэру — мільярд, Бразылія — 798 мільёнаў,
Румынія (выбітная сваім даволі нерацыянальным скарыстаньнем
пазыкаў) — 650 мільёнаў, Бераг Слановай Косткі — 465 мільёнаў,
Філіпіны — 430 мільёнаў, Вэнэсуэла — 398.

Сакрэтны ўказ прэзыдэнта пра КДБ

Адзін з апошніх указаў
прэзыдэнта Лукашэнка мае
грыф «сакрэтна».

Указ датычыць дзейнасьці
КДБ. У ім вызначана коль-
касьць супрацоўнікаў гэтага ве-
дамства, фінансаваньне, ма-
тар'яльна-тэхнічнае забесьпя-
чэньне і г. д. Апрача таго,
гэтым указам уведзенае ў дзе-
яньне новае «Часовае пала-
жэньне аб КДБ», якое, паводле
нашых звесткаў, выклікала ад-
моўную рэакцыю ў Вярхоўным
Савеце.

Як заявіў карэспандэнт
«Свабоды» адзін з дэпутатаў,
«гэты дакумант дае КДБ маг-
чымасьць на законнай падставе
займацца палітычным вышу-
кам».

Нагадаем, што «Часовае па-
лажэньне аб КДБ», якое
дзейнічала дагэтуль, было пры-
нятае Вярхоўным Саветам
пасля жнівеньскага (1991 г.)
путчу. Яно было даступнае ня

„Наша Ніва“ пра акупацыю і акупантаў

Ці знаходзіцца сёньняшня
Беларусь пад акупацыяй? Што
на гэты конт могуць засьвед-
чыць міжнародныя канвэнцыі?
Аказваецца, паводле між-
народнага права, мы можам не
плаціць падаткі дзяржаве... Якія
акупацыі нашай краіны адбы-
валіся ў гісторыі? Што думаюць
пра гэта паспаліты чалавек і
кваліфікаваны юрыст? Што та-
кое ўрбіцыд... І шмат-шмат
іншых аспэктаў акупацыі — на
старонках сьвежага нумару бе-
ларускай газеты «Наша Ніва».
А яшчэ — габрэйскі гумар,
нямецкае апавяданьне, польскі
нацыяналізм і... казка пра Лу-
кашэнка.

толькі заканадаўцам, але і жур-
налістам. Тым часам з
прэзідэнцкім «Палажэньнем»
маюць магчымасьць азнаёміцца
толькі 10-15 дэпутатаў, якім
Прэзыдыюм ВС у свой час
аформіў спецыяльны дазвол ка-
рыстаца дакументамі з грыфам
«сакрэтна».

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Рыхтуецца гучная справа?

З колаў, блізкіх да
адміністрацыі прэзыдэнта
Лукашэнка, карэспандэнт
СВАБОДЫ стала вядома,
што там цяпер
абмяркоўваюцца пытаньне
пра магчымасьці ўзбудзіць
гучную крымінальную
справу.

Гаворка ідзе пра тое, каб
прыцягнуць да крымінальнай ад-
казнасьці некаторых членаў бы-
лога ўраду Кебіча за «растрату
дзяржаўных сродкаў».

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Віетнамцы падкапалі мяжу

Днямі 66 грамадзянаў Віетнама, зрабіўшы
падкоп на гарадзёнскім участку
беларуска-польскае мяжы, перабраліся ў
суседнюю краіну.

Аднак радавацца было зарана. Усіх па-
рушальнікаў палякі затрымалі і таго ж самага дня
вярнулі на нашу тэрыторыю. Кажуць, што
кіраўніцтва беларускага памежнага атраду дагэтуль
ня можа пазбыцца жаху — як такое магло
здарыцца?! Сапраўды, як?

Валеры МАТВЕЙЧЫК

Да Швайцарыі не даехалі...

На мінулым тыдні старшыня Кобрынскага
гарвыканкаму Мікалай Гардзевіч разам з
галоўным інжынэрам мясавага будаўнічага
трэсту сп. Дамброўскім выправіліся на
аўтамабілі БМВ у Швайцарыю.

Яны ехалі ўзгадніць праект новага гатэлю, які
збярэацца будаваць у сваім горадзе супольна са
швайцарскаю фірмаю. Даехалі, аднак, толькі да
Варшавы. У польскай сталіцы яны спыніліся хвілін
на дзесьць, каб перакусіць. І пакуль елі ў кавярні
піцу, іхны аўтамабіль скралі.

Разам зь ім зьніклі і праектныя дакуманты, якія
заставаліся ў машыне. Давялося вяртацца дахаты
цягніком.

Скрадзены БМВ лічыўся самым шыкоўным
аўтамабілем у Кобрynie.

Рыгор ПЯТРУСЕВІЧ

Усё для вашага дому!

Вырабы з ацынкаванай бляхі:

вадазьлівы, канькі дахаў, падваконьні, трубы
і лепшыя ў Беларусі дзвярныя замкі.

Вырабляем і рэалізуем.

Прадаем ацынкаваную бляху дробным оптам.

Тэлефоны ў Менску: (0172) 30-51-02, 30-87-89, 38-60-52

Ажыццяўляем
грузаперавозкі
па СНД.тэл. у Менску
(0172) 24-43-15Прадаецца
аўтамабіль
ЗАЗ 968М, нядорога.тэл. (0172) 70-69-72
пасля 18.00

У нас ёсьць месца для вашай рэклямы

1 см² — 30 000 руб.на 1-й паласе — 45 000 руб./см²
на апошняй — 40 000 руб./см²Зьвяртайцеся
ў рэдакцыю СВАБОДЫ

тэл/факс 36-24-41

Прываем да публікацыі прыватныя
аб'явы і віншаваньніЗапрашаем да супрацоўніцтва
рэклямныя агенствы і агентаў
па рэклямеПадпіска на газету СВАБОДА прымаецца ва ўсіх аддзяленьнях паштовае сувязі.
Кошт на 3 месяцы — 600 рублёў.

«Памінкі» па авіяцыі адбыліся

Дзень вайскова-паветраных сілаў Беларусі, шумна разрэкламаваны дзяржаўнымі сродкамі масавай інфармацыі, нарэшце адбыўся.

У мінулым нумары нашага газэта апісала прыгатаванні да гэтага свята, якія праходзілі ў найлепшых традыцыях «застойнага» часу. Варта толькі прыгадаць, што жаўнеры тры дні запар прыводзілі ў прыстойны стан вайсковы аэрадром у Мачулішчах напярэдадні меркаванага прыезду прэзідэнта. Ім нават загадалі намалюваць пры ўездзе на аэрадром даўжэзную белую паласу, каб «членавоз» з прэзідэнтам, барані Божа, ня зьбіўся з дарогі.

Але грошы падаткаплацельшчыкаў былі ў чарговы раз змарнаваны. Шаноўны госьць так і не з'явіўся. Напэўна, ўсё яшчэ балела сыпіна. Тым ня менш, арганізатары, спадзеючыся на прыезд прэзідэнта, прынялі надзвычайныя меры бяспекі. Вялікая колькасць міліцыянтаў ачапіла даволі значны кавалак аэрадрому, не прапускаючы да выставы авіятэхнікі шматлікую публіку. Хвілінаў пятнаццаць на поле не прапускалі і журналістаў, папрабуючы няісныя прпускі. Адзін з маіх калегаў чуў, як міліцэйскі падпалкоўнік сказаў: «Пустишь эту прессу, а потом в газетах появятся жареные снимки».

Ганаровае права першачарговага агляду тэхнікі далі прэм'ер-міністра Міхаілу Чыгіру, «сілавым міністрам» Юрыю Захаранку, Уладзіміру Ягораву і Анатолю Кастэнку (на здымку), а таксама дзяржасакратару СНД Івану Каратчэню і намесьніку старшыні Вярхоўнага Савету Уладзіміру Русакевічу. Высокапастаўленыя госьці не паленаваліся аглядаць кожную з паўтара дзясятка выстаўленых баявых

машынаў, выслухоўваючы доўгія і нудныя рапарты членаў экіпажу, якія падрабязна пералічвалі ўсе тактыка-тэхнічныя характарыстыкі сваіх знішчальнікаў, шрубалётаў і транспартных самалётаў.

Агляд начальствам тэхнікі доўжыўся цэлую гадзіну. Тым часам людзі былі вымушаны назіраць за гэтай міністэрскай дэфілядай з самага краю поля, стоячы на мокрай траве. Нарэшце, калі госьці пайшлі на назіральны пункт, кардон міліцыі быў зняты, і натоўп з паўтары тысячы літаральна рынуўся на самалёты. Дзеці і дарослыя з заіздросным спрытам кінуліся выпрабавваць вайсковую тэхніку на трываласьць. Відавочцы сьцьвярджаюць, што, напрыклад, транспартны самалёт ІЛ-76МД, разлічаны на перавозку 300 жаўнераў, пабіў з дапамогаю звышчаканай публікі ўсе рэкординныя ўмяшчальнасці. На імясцё, лётчыкі прадбачылі такі паварот падзеяў і папярэдне зьнялі з самалётаў усё, што можна было адкруціць. Інакш, мусіць, баяздольнасці беларускіх паветраных сілаў была б нанесена адчувальная шкода.

Што да паказальных палётаў, то яны былі ня надта

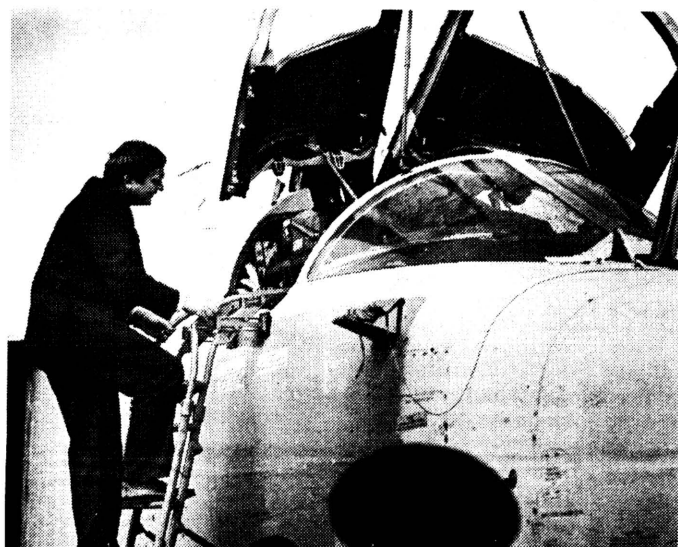
відовішчныя. Часткова, напэўна, гэта можна растлумачыць кепскімі ўмовамі надвор'я: было воблачна. Самалёты па адным зьяўляліся удалечыні над полем, выконваючы нескладаныя фігуры. Спроба прадэманстраваць дазапраўку ў паветры не ўдалася — плёты прамагнуліся. Затое мотадэльтапланы дазволілі ўсім адчуць рэальную «моць» беларускай вайскавай авіяцыі.

Да другой гадзіны дня свята беларускіх ВПС, якое праходзіла пад бел-чырвона-белым штандарам і сьцягам ВВС СССР (?!), паступова заціхла. Каля традыцыйных буфэтаў народ цешыўся піўком і шашлыкамі. А віноўнікі свята, лётчыкі, спраўлялі з дапамогаю гарэлкі, паводле іхніх словаў, «памінкі па беларускай авіяцыі», з сумам гаворачы пра тое, што без запчастак пра беларускія паветраныя сілы скоры можна будзе гаварыць у прошлым часе.

В.Ш.

На здымках:

прэм'ер-міністар Чыгір аглядае баявую тэхніку; трое міністраў — і ўсе «сілавя»

Усе чакаюць, калі Лукашэнка раскажа пра Арцыменю

Хутка пройдзе год з дня трагічнай сьмерці старшыні Гарадзенскага аблвыканкаму Д. Арцымені, які быў забіты летась 20 верасня. Аднак пра вынікі сьледства дагэтуль, па сутнасьці, нічога не вядома. КДБ, які па традыцыі любіць усё сакрэціць, не паведамляе пра гэтую справу ніякіх зьвесткаў.

Адна мясцовая газэта вырасьла нагадаць пра справу Арцымені, зьмясьціўшы нататку пра эшалён з «жоўтым фосфарам», які сканфіскавалі год таму на памежнай з Польшчай чыгуначнай станцыі. Замест чаканага аднаго мільёна дзяржаўнага фінансаваньня, якой з пратэкцыі Арцымені перадалі фосфар для рэалізацыі, пералічыла дзяржаве, нібыта, усяго два мільёны беларускіх рублёў (або 200 тысяч згодна дэнамінацыі). Аўтар натакі робіць выснову: «І за што толькі пацярпеў старшыня аблвыканкаму?»

Адрозьніваючы, што яшчэ паўгода таму начальнік абласной управы КДБ генэрал Сычэпаненка афіцыйна заявіў, што версія забойства з-за сканфіскаванага грузу правяралася, але Арцыменю, маўляў, да фосфару ня меў ніякага дачынення. Між тым дакладна вядома, што Арцыменю вельмі цікавіў лёс затрыманага эшалёну і ён сам пачаў рабіць заходы для таго, каб груз быў рэалізаваны. Дарэчы, у вышэйзгаданай нататцы гаворыцца, быццам бы КДБ прыйшоў да высновы, што жоўты фосфар

сканфіскавалі ўвогуле незаконна... Між тым у горадзе чакаюць, што неўзабаве сюды прыедзе сам прэзідэнт Лукашэнка і, нарэшце, паведаміць усю праўду пра забойства Арцымені. Чаму гарадзенцы спадзяюцца на гэта? Рэч у тым, што Лукашэнка выкарыстоўваў справу Арцымені ў сваёй перадвыбарчай барацьбе. Двойчы, выступаючы на мітынгх перад гарадзенцамі, ён абвінавачваў улады, што яны не зацікаўленыя, каб была абвешчана праўда пра забойства. Ён сьцьвердзіў тады, што нябожчык Арцыменю наставраў камэрцыйных структураў, каб адмываць грошы, і быў забіты ў выніку разборкаў паміж мафіяй. Мабыць, Лукашэнка сапраўды пра нешта ведаў, паколькі публічна зьвярнуўся на мітынг да генэрала Сычэпаненкі са словамі: «Скажыце Лавіцкаму, пакажыце плёнку, якая знаходзіцца ў нетрах КДБ».

Дарэчы, будучы прэзідэнт тады ж паабяцаў, што як прыйдзе да ўлады, дык абавязкова паведаміць гарадзенцам пра тое, хто і за што забіў Арцыменю. Сёньня Лукашэнка і карты ў рукі. Людзі чакаюць. А для яго самога гэта выдатная нагода выкрыць карупцыю былых уладаў. Адзін афіцэр КДБ днямі прызнаўся мне, што простыя супрацоўнікі зрабілі ўсё магчымае, каб разблытаць Арцыменеву справу. А цяпер, маўляў, ад іх больш нічога не залежыць — «астатняе павінны вырашыць на значна больш высокім узроўні».

Адам ЗАНЕЎСКІ

Ф.СР-1

Міністэрства сувязі РБ
«Белсаюздрук»

АБАНЭМЭНТ на газэту

63887

СВАБОДА

Колькасць
камплектаў

1

на 1994 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды

(паштовы індэкс)

(адрас)

Каму

(прозьвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

на газэту

63887

ПВ

Месяц

літэр

СВАБОДА

Кошт

падпіскі
пера-
адресуці

600 руб.

руб. кап.

Колькасць
камплектаў

1

на 1994 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куды

(паштовы індэкс)

(адрас)

Каму

(прозьвішча, ініцыялы)

Рэспубліка Зона жыве па сваіх законах

Адселеная чарнобыльская зона не такая бязлюдная, як некаму здаецца.

За манументальнымі КПП, якія ахоўваюць мяжу паміж «чыстай» і «бруднай» тэрыторыямі, сотні людзей штодня збіраюць грыбы, ягады, ловяць рыбу і проста адпачываюць.

Такую карціну пабачыла спецыяльная камісія з Магілёва, якая праехалася па некаторых адселеных вёсках. Амаль 50 чалавек былі аштрафаваныя за парушэнне радыяцыйнага рэжыму. А што толку? Н.Р.

Толькі не для прэсы...

20-га жніўня ў Горадні адбыўся з'езд «Народнага движения Беларусі».

Імпрэза паказала, што адзінства ў НДБ няма. Адныя выказваліся ў падтрымку А. Лукашэнкі, іншыя — супраць пазыцыі прэзідэнта. Мэты «движения» застаюцца ранейшымі: саюз 3-х братніх славянскіх народаў, дзяржаўнасць расейскай мовы, аб'яднанне грашовых сістэмаў, калектыўная бяспека ды іншыя ідэалістычныя міражы. Журналістаў не запрашалі.

М. М.

Аздараўленчы ўплыў ідэяў чучхэ

18 жніўня ў Беларусь вярнуліся 10 дзяцей з забруджаных радыяцыйнай раёнаў Гомельскай вобласці, якія паўмесяца адпачывалі ў піянерскім летніку ў Паўночнай Карэі.

Іх паездка туды была арганізавана Партыяй камуністаў Беларусі. Як паведаміў БелаПАН сакратар Цэнтральнага Камітэту ПКБ Віктар Чыкін, адпачываючыя дзеці атрымалі Працоўную партыю Карэі і, часткова, ПКБ.

Віктар ДЗЯТЛІКОВІЧ

Сякуць усё, што трапіць пад руку

Горацкі лясгас занепакоены — тэмпы вырубкі лясоў у раёне набылі жахлівы размах.

У выніку бурнага будаўніцтва катэджаў для мясцовай «арыстакратыі» знікаюць цэлыя гаі. Чарга дайшла і да дрэваў, якія растуць уздоўж дарог.

Ніводны зь «лесарубаў» не прыцягнуты да сур'ёзнай адказнасці, яны адкучваюцца толькі сьмехавымі штрафамі.

Барыс МІХЕЕВ,
Бела-

Студэнты ідуць у фронт

Сваю маладзёжную арганізацыю зарэгістравала Віцебская рада Беларускага народнага фронту.

Ініцыятарамі яе стварэння сталі віцебскія студэнты. Сярод галоўных задач арганізацыі — «выхаванне маладых патрыётаў Беларусі», удзел у падтрыманні грамадзкага парадку, правядзенне вольнага часу.

Іван ВАЛІН,
БелаПАН

У Лукашэнкі будзе свой Саюз

Гарадзенская гарадзкая група падтрымкі А. Лукашэнкі пераўтворана ў грамадзка-палітычны рух.

Назва досыць грувасткая: «Народны саюз Беларусі па падтрымцы барацьбы з карупцыяй і злчыннасцю «Ачышчэнне». Мэта саюзу — мацаваць уладу прэзідэнта.

В.В.

Ствараецца партыя праваслаўных

У Берасці ўзнік аргкамітэт па стварэнні Беларускай партыі праваслаўных.

Узначаліў аргкамітэт былы выкладчык філзафіі Валеры Дзяржак.

Ігар ІВАНОВ

Аб прайгранай вайне

25-га жніўня ў Ваўкавыску адбудзецца навуковая канфэрэнцыя, прысьвечаная абарончай вайне Польшчы ў 1939 г.

Яе правядуць у рамках Дзён польскай культуры, якія арганізуюць мясцовы аддзел Саюзу палякаў Беларусі, а таксама польскае таварыства «Варта польскіх магілаў» і «Вспульнота польска».

В. ВАСІЛЕВІЧ

Чаго толькі ні прыдумае начальства, каб палепшыць свой дабрабыт

Жыла-была ў Слоніме адна простая супрацоўніца аддзялення ашчаднага банку. Добра сумленна выконвала свае службовыя абавязкі. І ўсё ў яе было добра. Некалькі гадоў таму атрымала кватэру. Ну што яшчэ чалавеку трэба: ёсць сям'я, дах над галавою. А тут раптам паштальён прыносіць звестку з падатковае інспекцыі, што ёй трэба заплаціць за карыстанне прыватнай сядзібай. Кабета напалохалася, бо сядзібы той ніколі ня мела — за што ж плаціць грошы? Падумала, што памылілася. Пайшла ў падатковую інспекцыю. «Ды не, — кажуць, — у нас усё дакладна раслічана. Вы, шануюная (тычкаюць паперы), маеце 10 соткаў зямлі, трохпавярковы дом з рознымі там гаспадарчымі пабудовамі агульнай плошчай 212 квадратных мэтраў. І таму, калі ласка, плаціце».

Пачала жанчына высвятляць далей, і стала ёй зусім кепска. Аказваецца, кіраўніца Слонімскага аддзялення ашчаднага банку Ніна Аўдзейчык захацела пабудавать сабе маёнтак, каб не выглядаць «белаю варонаю» сярод мясцовага начальства. Аднак адзін дом яна ўжо мела, і заканадаўства не дазваляла будаваць другі. Тады сп. Аўдзейчык бяз згоды сваёй падначаленай ад ейнага імя піша заяву ў выканкам на выдзяленне зямельнага ўчастка. І зноў жа не сама, а ўсю афёру даручыла аформіць галоўнаму эканамісту банку, старшынні прафкама Кіры Шапшэдавай. Тая зрабіла ўсё як трэба: напісала паперу, што адмаўляецца ад кватэры, падрыхтавала дакументы на атрыманне льготнае пазыкі пад будаўніцтва. І 23 сьнежня 1992 г. у Слонімскай натарыяльнай канторы складаецца дамова пра выдзяленне ў бестэрміновае карыстанне зямельнага ўчастка пад будаўніцтва дома на праве асабістай уласнасці. Але дамова была падпісаная толькі галоўным архітэктарам горада Уладзімерам Казыроўнічам (ад імя выканкаму), а подпісу ўладальніцы ўчастку няма. І не магло быць, бо «ўладальніца» пра гэта ня ведала. Тым ня менш, гарадзкі натарыюс Ірына Давыдчык засведчыла і зарэгістравала гэтую аднабоковую дамову. Вось і ўсе справы — будуюцца.

І пабудаваліся. Ужо ў сьнежні 1993 г. у той жа натарыяльнай канторы пад пільным вокам

той жа сп. Давыдчык афармляецца дамова куплі-продажу дому: падначаленая прадае дом сваёй начальніцы за ... 68 тысяч рублёў.

Вось так і жывём, так і будземся. У Слонімскай гарвыканкаме 480 сем'яў з 1991 г. чакаюць сваёй чаргі на атрыманне надзелу пад будаўніцтва дома. Гэта людзі, якія альбо зусім ня маюць жылля, альбо жывуць у непрыдатных умовах. Тым часам дырэктар слонімскай фірмы «Грамадзкае харчаванне» Башкірава 23 верасня 1992 г. дорыць сваю кватэру дачцэ і ў гэты ж дзень падае ў выканкам заяву на атрыманне ўчастка пад будаўніцтва маёнтка. І літаральна праз два месяцы ўлады выдзяляюць ёй зямлю. Але ўчастак ёй нечым не спадабаўся, і выканкам выпісвае сп. Башкіравай іншы.

Адзін з начальнікаў Слонімскага аўтарамонтнага заводу Эдуард Мурашка для пераканаўчасці, што яму, нібыта, няма дзе жыць, вырабіў аж дзве даведкі. У адной значыцца, што ён жыве на кватэры ў сваёй дачкі, а ў другой даведцы гаворыцца, быццам сп. Мурашка пакутуе ў інтэрнаце фабрыкі пер'е-пуховых вырабаў. Ды што там казаць. Правадыр мясцовых камуністаў, дырэктар заводу сухога малака Міхаіл Дмухоўскі, і той плюнуў на партыйную сьведомасць ды сацыяльную справядлівасць і таксама адбудаваў сабе катэдж, бо надакучыла цяснотца ўдвох з жонкаю ў трохпакёвай кватэры.

Простаму чалавеку застаецца толькі чакаць, пакуль начальства задаволіць свае апэтыты.

Алесь КАСЬПЯ-

Наталья РОСЛАВА

Справа пра крэдыты: каго ж пакараюць?

Амаль два месяцы супрацоўнікі аддзелу па барацьбе з арганізаванай злчыннасцю разблытваюць клубок крымінальнай справы пра фіктыўныя даведкі, выдадзеныя Віцебскім гарвыканкамам.

Асобы, якія быццам бы мелі патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоваў, бесьперашкодна атрымалі льготныя крэдыты на будаўніцтва індывідуальнага жылля. Ніводнаму з чыноўнікаў пакуль не пад'ялена абавязанне. Следчыя тлумачаць гэта неабходнасцю дасканалай праверкі ўсіх матэрыялаў справы.

Іван ВАЛІН,
БелаПАН

Усе — у хлеў!

У Карэлічах вырашаюць справу дзяржаўнай важнасці

У г. п. Карэлічы, на вуліцы Будзёнага, жыве 53-гадовы грамадзянін Уладзімер Біба, супраць якога мясцовае начальства распачало сапраўдную вайну.

«Табе што: савецкая ўлада не падабаецца, зямлі захацеў?!» — з такімі словамі завітаў да гаспадара старшыня пасялковага Савета Іван Аляксандравіч разам зь міліцыянтамі, узброенымі пісталетамі, дубінкамі і наручнікамі. Яны заявіліся, каб выканаць рашэнне Карэліцкага райвыканкаму, які пастанаўіў «знішчыць самавольна пабудаваны гаспадарчы хлеў».

З-за гэтага вось хлява ўлады і не даюць спакойнага жыцця спадару Бібу. Колькі ён ні хадзіў, колькі ні даказаў, што хлеў пабудаваны законна — слухаць ня хочуць.

Самае цікавае, што гэты хлеў Уладзімер Біба пабудоваў яшчэ ў 1969 г. Ён нанесены ў яго на пашпарце ўчастку, які зацверджаны ў Бюро тэхнічнай інвентарызацыі. А ўлады сваё: «Знось, а то мы самі зьнісем».

«Я працую з ранку да ночы, — кажа сп. Біба. — Кожны ў Карэлічах ведае, які я гаспадар. Але намі кіруюць людзі,

якія ў сваіх партыйных школах толькі і вучыліся змагацца з уласным народам. Яны хочуць, каб мы ня мелі нічога свайго, а цалкам залежалі ад іх».

У невялікай хаце сп. Бібы жывуць дзеці і ўнукі (усіх — сем чалавек). Участак — 10 сотак. Трымаюць гаспадарку, якая і корміць сям'ю. Ад уладаў хочуць толькі аднаго — каб не перашкаджалі працаваць.

Але чыноўнікі не сунімаюцца. Хлеў, які прастаяў 25 гадоў (!) спакою ім не дае. Частку хлява яны зь міліцыянтамі ўжо разбурылі. Паабяцалі, што разбураць і астатняе. Для карэліцкіх уладаў гэтая праблема цяпер, здаецца, самая галоўная. Во даў Бог начальства!

Іван СІДАР

Землякі заклікаюць прэзідэнта «дзействовать как Сталин»

Газета «Могилёвские ведомости» (афіцыйнае выданне абласнога Савету) распачала друкаваць «пісьма трудящихся» са зваротамі да прэзідэнта.

Аўтары заклікаюць Лукашэнку «дзействовать как Сталин», «создать комиссию, чтобы выносила решения, не подлежащие обжалованию», і г. д.

Прыкладна гэтакія ж настроі маюць і мясцовыя ўлады. Старшыня Чэрыкаўскага райвыканкаму Васіль Ермакоў лічыць, што «надзвычайнае становішча патрабуе надзвычайных мераў». Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкаму перакананы, што крызісную сытуацыю ў будаўнічай галіне могуць выправіць толькі «сілавія» мэтоды кіравання. А старшыня аблвыканкаму М. Грынёў днямі заявіў, што «завраваўшыхся і завраваўшыхся пора ставіць на место». Але каго канкрэтна, сп. Грынёў не скажаў. Наўрад ці ён меў тут на ўвазе самога дэма.

Між тым, дэмакратычная фракцыя абласнога Савету абвінавачвае менавіта М. Грынёва ды іншых чыноўнікаў у шматлікіх злоўжываннях і «прыхватызачы». Аднак старшыня аблвыканкаму робіць выгляд, быццам гэта датычыць нейкага іншага Грынёва, і кожны раз з новым імпэтам заклікае «навесці парадок». Дарэчы, у хуткім часе адбудзецца сесія абласнога Савету, дзе галоўным будзе пытанне «Аб мерах па ўзмацненню дысцыпліны і парадку».

Мядовы месяц завяршыўся, спадар прэзыдэнт

Журналіст — прафэсія цынчная паводле свай прыводы. Сьвятога для нас нічога няма. Дзе б ні быў, што б ні рабіў, — заўважаем усялякую дробязь. Хоць бы, скажам, і ў адпачынку. Аўтар праводзіў яго на радзіме, дакладней, на гародзе з рыдлёўкаю. Але быў час пагаварыць пра тое-сёе са знаёмымі, суседзямі ды іншымі крыніцамі інфармацыі (прашу прабачэньня за цыннізм, гл. вышэй)... Падчас выбараў прэзыдэнта (пасля другога туру) у нас адбылася непрыгожая, нават трагічная гісторыя, прама зьвязаная з вялікай палітыкай.

Адначалі 50-годзьдзе вываленьня Беларусі. У Доме культуры арганізавалі традыцыйны «агеньчык», куды мясцовыя ўлады запрасілі вэтэранаў. Гарэлку выставілі з разьліку адна бутэлка на дваіх. Канечне ж, хацелі дагадзіць старым — 10 ліпеня меў быць другі тур галасаваньня.

У выніку, аднаго вэтэрана проста з ДК адвезьлі ў рэанімацыю, дзе ён і пакінуў гэты сьвет. Яшчэ чалавек 6-7 прыйшлося развозіць па хатах на «хуткай дапамозе», калі сардэчныя прэпараты і г. д. Так што выбары прэзыдэнта прайшлі не без ахвяраў. Запішам гэта на рахунак Вячаслава Францавіча...

11 ліпеня землякі хадзілі задаволеныя. Віншавалі адзінаго: «Вусаты пераможца!» Была нават нейкая эўфарыя. Пад «вусатым» меўся на ўвазе, натуральна, Аляксандар Рыгоравіч Лукашэнка.

Што цікава: меркаваньні, калі можна так сказаць, «рэспандэнтаў» дзяліліся адваедна ўзросту. «Патрэбен гаспадар і парадак, гэтакі нэа-Сталін з андропаўскім адценьнем, спэкулянтаў пастрэляць, перасаджаць, зрабіць таннаю гарэлку і каўбасу, бюракраты разгнаць і таксама часткова пастрэляць, аднавіць СССР», — такой праграмы патрабуюць ад Лукашэнкі людзі ад 45 і больш гадоў. Патрабуюць — значыць, даў падставу. Ужо цяпер зразумела, што Аляксандар Рыгоравіч іх чаканьні ня спраўдзіць.

Падчас перадыбарчае кампаніі гаварыць можна што заўгодна. Улада ў руках — гэта іншае. Гэта і адказнасьць таксама. Даводзіцца рабіць тое, што патрабуюць абставіны, а ня выбаршчыкі.

Для апошніх падаражаньне гарэлка, хлеба, малочных прадуктаў было ўдарам. Вера ў куміра трохі пахіснулася. Але згадзіліся, што прэзыдэнт трэба дапамагчы, пацярпець. Відавочна, аднак, што цярыць давадзёцца доўга. Можна сьмела прагназаваць: гэтая частка электарату прэзыдэнта даволі хутка ад яго адмовіцца.

Што датычыць больш маладых, дык тут, як і ў маёй любімай журналістыцы, паўне прыемны сэрцу цыннізм і пошук голай выгады. Усе як адзін знаёмыя праяўлялі крыўдна малую цікавасьць да выбараў наагул і да фігуры прэзыдэнта ў прыватнасьці. Адзін на мае настойлівыя пытаньні адказаў раздражнёна:

— Вы ў сваіх Менсках зусім ашызелі! Няўжо Лукашэнка маіх дзяцей будзе карміць? Ну, наздымае адных, пасадзіць другіх: кралі адны, будуць красьці іншыя. Мне якая розьніца? Далі б зарабіць, а то ў Расею ўжо надакучыла езьдзіць...

Вось так: далі б зарабіць. Два словы, а тут вам і ўся праграма, і ўсе чаканьні. Маладыя чакаюць нармальнай эканомікі, жадаюць нармальна зарабляць і, натуральна, нармальна жыць. Прэзыдэнтам у нас цяжка стаць дурню, таму Аляксандар Рыгоравіч адразу пасля выбараў зьмяніў акцэнт і апэратыўна перагледзеў свае некаторыя выказваньні. Аказалася, што яго няправільна зразумелі: ён зацята рыначнік. Проста Лукашэнка выступаў за правільны рынак, а да гэтага быў няправільны. Так, глядзіш, наш прэзыдэнт паступова «скоціцца» да праграмы БНФ.

Ні старыя, ні маладыя землякі ўжо ня вераць у Лукашэнка як эмагара з мафіяй. Шмат моладзі, зьвязанай з нейкім бізнэсам, ня верылі і раней. Любы, хто сутыкаўся, ведае ступень скарумпаваньня апарату. Гэтую гідру,

безумоўна, не перамагчы нікому, мо толькі ўвесці ў пэўныя межы.

Характэрна, што, пакуль прэзыдэнт купецца ў промнях славы, давер да яго падае, дакладней — не расьце. Людзі ня вераць у паляпшэньне свайго жыцьця бліжэйшым часам. Хоць бы таму, што растуць цэны. І расьці яны будуць — гэта разумеюць усе. Разам з цэнамі расьце і скепсыс.

Калі прэзыдэнт будзе працягваць гульні свайго палярдніка, ягоны безумоўны талент прамоўцы не дапаможа. Ні яму, ні, зразумела, нам.

Андрэй ШАВАНДА

400 грамаў крыві за Ф. Ніцшэ

Еду ў тралейбусе, чую размову двух крыву пакамечаных мужычкоў:

— Учора кроў здаў, дык «пагудзелі» трохі...

— А дзе здаваў?

— У Навінках.

У Навінках ня толькі псыхіятрычны шпіталь, ёсьць яшчэ станцыя пераліваньня крыві. Кожнага ранку аўтобус № 18 вывальвае тут ахвотных прадаць сваю кроў. Прама ад прыпынку народ ляціць ледзь ня бегма: спэніўся — будзеш апошнім.

Я нават не здагадаўся, што гэты від заробку дасягнуў

такой масавасьці.

Яшчэ гады з два таму за донарства не плацілі. Мэта была адна: лішні дзень-два да адпачынку. Зараз плацяць, і даволі добра. Стандартная доза 400 грамаў крыві — 99 тысячаў рублёў (цяпер — 9,9). Яшчэ даражэй плазма — за 800 грамаў 199 тысяч (19,9). Зусім дарагія нейкія заімуныя дачы, тут можна атрымаць 399 тысяч (39,9) рублёў.

На «дурніцу» сюды не праскочыш: трэба здаць кроў на аналіз, прайсьці тэрапэўта і на любым з этапаў «вялікага крывавага шляху» можна разьвітацца з мараю пра «дурны» заробак.

Прыкладна 250 чалавек таўкліся разам са мною ў адзін з нядаўніх ранкаў. Прымаюць кроў да 14 гадзін. А 18-ы аўтобус ходзіць спраўна. Думаю, за дзень тут праварочваецца больш за паўтысячы чалавек. Вядома, што гэтакім чынам многія зарабляюць на выпіўку. Аднак большасьць — людзі даволі прыстойнага выгляду, шмат жанчынаў. Прыходзяць сюды не ўпершыню.

«А што вы хацелі — кажа мне адна жанчына, калі я пачаў распытваць, — мяне «скарацілі», мужу плаціць «чыстымі» паўмільёна. Двое дзетак. Ну і як пражыць? Таму і здаю кроў кожны месяц...»

Інтэлігентнага выгляду мужчына здае кроў, бо не хапае на трохтомнік Ніцшэ (крыву экзатычна). Дзяўчына, як высьветлілася, адна гадуе дзвюх дачок... У кожнага свая прычына і сваё гора.

А ўсё разам гэта называецца краіна «трэцяга сьвету». Ня трэба статыстыкі і глыбокадумных разважаньняў. Усё і так ясна. Людзям жа не хапае грошай, і яны ня ведаюць іншага спосабу іх зарабіць. Застаецца дадаць, што гэты від заробку вельмі распаўсюджаны ў многіх краінах Афрыкі, Азіі і Паўднёвае Амэрыкі.

Сяргей ПАЎЛАЎ

Беларусь здольная сябе пракарміць

Заходнія спэцыялісты вивучаюць стан нашай гаспадаркі

Сара Хэрст, журналістка з Вялікабрытаніі, правала ў нашай краіне чатыры месяцы. Яна дасьледавала становішча сельскай гаспадаркі на Беларусі. Сваімі назіраньнямі сп. Хэрст падзялілася з карэспандэнтам менскай англагоўнай газэты *Minsk Economic News*.

Сп-ня Хэрст звяртае ўвагу на тое, што Беларусь зноў «захапілі» немцы, але гэтым разам «уварваньне» адбылося на запрашэньне саміх беларусаў. У Менск адна за адной накіроўваюцца групы нямецкіх спэцыялістаў з энэргетыкі, транспарту, эканомікі і сельскае гаспадаркі ў суправаджэньні сваіх калегаў з усіх краінаў Эўрапейскага Зьвязу.

У Беларусі праводзяцца або ўжо завяршыліся каля 45 праектаў TACIS (тэхнічная дапамога краінам СНД), што спансуюцца заходнеэўрапейскімі краінамі. Зараз Міністэрства сельскай гаспадаркі Беларусі здзяйсняе чатыры праекты TACIS з агульным бюджэ-

там 5.213.510 ECU (каля 6,5 млн USD), якія даюць магчымасьць заходнім спэцыялістам працаваць ад аднаго да двух з паловаю гадоў поруч сваіх беларускіх калегаў, вивучаючы сыстэмы вытворчасьці і перапрацоўкі харчовых прадуктаў, пакаваньня, гуртовага і раздробнага гандлю сельгаспрадукцыяй, а таксама адбіраючы прадпрыемствы, якім варта было б выдзеліць пазыку з Эўрапейскага банку рэканструкцыі і разьвіцьця.

Сара Хэрст адзначае, што перад беларускай сельскай гаспадаркай зраз стаіць некалькі найважнейшых праблемаў. Найперш, гэта састарэлае абсталяваньне. Гэтая праблема паўстае асабліва востра з харчовымі прадуктамі, якія хутка псуваюцца. Напрыклад, малако недастаткова ахалоджваецца на фэрмах і потым перавозіцца ў неахалоджаных ёмістасьцях, дзе, асабліва ўлетку, ёсьць усе ўмовы для памнажэньня бактэрыяў. На кансэрвавых заводах усе гігіенічныя мерапрыемствы зводзяцца да выкарыстаньня

швабры і бруднай анучы. Натуральна, патэнцыйныя замежныя інвэстары бачаць непрымальныя ўмовы і добра задумваюцца, ці варта ўкладаць капітал у беларускія прадпрыемствы.

Другая паважная перашкода на шляху рэформаў — гэта хітраспляцённы дзяржаўнага рэгуляваньня, якія зьвязваюць беларускага прадпрымальніка па руках і нагах. На думку Пэтэра Гёдыке, кіраўніка групы TACIS па перапрацоўцы харчовай прадукцыі, «ўрад можа зьменшыць свой адмоўны ўплыў на прыватныя прадпрыемствы, калі адмовіцца ад заганнай практыкі кантролю цэнаў і плянаваньня сельгаспрадукцыі».

Нарэшце, трэцяй праблемай, якая моцна абвастрыла ўсе папярэднія недахопы, што вынікалі з развалу палітычнай і эканамічнай сыстэмы савецкай эры, сталася чарнобыльская катастрофа. У выніку яе з сельгаспадарчага ўжытку выключаныя 300 000 га зямлі. І хоць ўрадавай, сабраны на астатняй тэрыторыі, не забруджаны

радыяцыяй, заходнеэўрапейскія фірмы адмаўляюцца яго купляць, баючыся радыяцыі. Такім чынам, краіны СНД, на думку брытанскай журналісткі, напэўна, застануцца найбуйнейшым экспартным рынкам для беларускай сельгаспрадукцыі. Але, нягледзячы на ўсе цяжкасьці, зьяўляюцца прыклады станоўчых зрухаў. Так адна амэрыканская кампанія намерана выкарыстоўваць вырасьчаны ў Гомельскай вобласьці рапс для вытворчасьці дызельнага паліва.

Увогуле ж, Сара Хэрст мяркуе, што Беларусь цалкам здольная сябе пракарміць. І хоць наш клімат не дазваляе атрымліваць багаты ўраджай алейных культураў, 80% якіх мы вымушаны імпартваць, адзін з праектаў TACIS скіраваны на тое, каб Беларусь змагла забясьпечыцца і гэтай прадукцыяй.

Падрыхтаваў В. Ш.

Несапраўднае жыццё ў несапраўднай краіне

ПАРАЛЕЛІ

У маім замежным пашпарце катэгарычна сцверджана, што ён з'яўляецца ўласнасцю «Союза Советских Социалистических Республик». Пашпарт я атрымаў сёлета...

Чого дзівіцца, калі падчас выбарчай кампаніі Лукашэнка кандыдат абурана «тапіў» свайго канкурэнта за подпіс пад Беларускай пагаднёнасцю, якія далі Беларусі сапраўдныя шанцы на незалежнасць. А той, другі, нягледзячы на спробы «самарэаблітавацца» і казаў, што нічога не падпісваў.

Сумна ўсё гэта. Сумна, калі, прыкладам, КДБ перасяліўся з Масквы ў Мінск. У іншых краінах арганізацыя з такою назваў даўно не існуе, а ў нас яна нават замацавана ў канстытуцыі. Сумна, калі «дзеля эканоміі» на гмаху аблвыканкаму не павесілі Пагоню на вызваленне ад старога герба месца. Цяпер ужо, мабыць, знойдуць тыя некалькі мільёнаў, бо над Домам ураду, нарэшце, герб змянілі.

Старую сімваліку, дарэчы, паўсюдна павінны былі замяніць на працягу двух гадоў пасля жніўняскага пучу... Любая краіна, народ, урад, якія сябе павяжаюць, ніколі б не дапусцілі падобнага. У лютым саў, вунь, узняўся скандал толькі з-за таго, што ў Вільні на некалькіх шыльдах застаўся стары надпіс на латвійскай мове «Літоўская ССР». У Беларусі я сам быў сведкам, як у 90-м годзе палякі пасля вяртання свайму гербавому арлу кароны хуценька дамалявалі яе на ўсіх шыльдах.

Геаграфічныя непаразуменні

Прыгадваю, як прыкладна год таму нашая амбасада ў Варшаве, калі ёй кіраваў цяперашні міністар замежных спраў, спрабавала змусіць палякаў замест літары «я» ў слове «Беларусь» ужываць «е». Мне асабіста гэта падалося найўнім патрыятызмам. А як адраагавалі палякі? «Мы напэрацілі сваіх журналістаў прыслухацца да думкі беларускага боку, але ж загадаць ім мы ня можам» — казаў мне сёлета ў Варшаве кіраўнік польскай урадавай камісіі па тэлевізіі і радыё сп. Мацей Ілавецкі.

Некаторыя ў нас абураліся, што расейцы зноў гавораць «Белоруссия», бачачы ў гэтым праяву вялікадзяржаўнасці.

Прычым гэта датычыць «Астанкіна», на РТР карыстаюцца нашым словам «Беларусь». Ну і што? Мне асабіста апошняе здаецца больш русіфікаваным. Раскладзіце на часткі — і атрымаецца «Белая Русь». Карацей, Славянскі сабор. А «Белоруссия» болей, па-мойму, звязанае з лацінкаю — «Alba Russia»... Летувісы, дарэчы, нядаўна спрабавалі дыктаваць палякам на афіцыйным узроўні, каб тыя замест «Вільня» ужывалі «Вільнюс». Патрабаванне выглядала недарэчным.

Вось і нам спачатку варта разабрацца ва ўласнай гаспадарцы. Мiane абуралі, калі беларускае агенства паведамляе пра станцыю «Адуцішкі», хаця яна называецца «Гадучышкі», прычым знаходзіцца на беларускай тэрыторыі. Мiane абуралі, калі на чыгуначным вагоне чытаю шыльдачку «Мінск — Сакулка». Калі аўтары мелі на мэце захаваць беларускімі літарамі польскае вымаўленне, дык неабходна было яшчэ дадаць абавязкова мяккі знак, бо палякі менавіта так вымаўляюць «Міньск». Вакол Саколкаў разам з палякамі заўжды жылі і жывуць беларусы, якія толькі гэтак называюць сваё мястэчка, у тым ліку на радыё і друкавана — у той жа газэце «Ніва». Нікому ж пакуль у нас не прыходзіць да галавы пісаць на польскі лад «Бялысток».

Калі мы сябе хоць крыху павяжаем, дык ня будзьма чапіцца да суседзяў, а перш за ўсё зробім парадак дома. Днямі, напрыклад, працягаў у абласной газэце аб'яву пра паслугі нейкае фірмы, якая перавозіць грузы ў межах «Белоруссии и СНГ». Слова «Белоруссия» ўсё часцей трапляецца ня толькі ў напісаных ад рукі абвестках, але нават у рэклямах беларускага тэлебачання.

Дзірка ад абаранка

Калі дэ Голь у 1958-м прыйшоў да ўлады, дык заявіў: гэта ганьба, што французцы мусяць плаціць за адзін амерыканскі даляр аж 100 франкаў. Адбылася грашовая рэформа і з'явіўся грошай адзін нуль... У нас дэнамінацыя дастаткова безбалесная, бо ня трэба друкаваць «зубры» новага ўзору, паколькі неабходна ўсяго толькі выкінуць з галавы ўяўны нуль. Сто рублёў больш ня будуць лічыцца за тысячу. Голы кароль аказаўся голым. Лопнула мыльная бурбалка. Далей цяпер каштуе «ўсяго» каля трох тысяч рублёў, але ганьба, што

мінімальны заробак вызначаны ў нас жабрацкімі дзесяцямі тысячамі.

Правілы дарожнага руху

Дэ Голь, як вядома, не герой А. Лукашэнка, прэзідэнта падабавецца Дзяржынскі. Францускі генэрал даспадобы З. Пазыняку, роля якога ўвесь час акрэсліваецца вельмі своеасабліва. Улады стараюцца адштурхнуць Пазыняку, але ў выніку адштурхоўваюцца самі, прычым у прапанаваным ім кірунку, і мусяць дзейнічаць паводле правілаў, якія дагэтуль зацята адмаўлялі.

Інакш кажучы, як толькі Лукашэнка апынуўся пры дзяржаўным стане, дык адразу адчуў, што нельга ігнараваць правілы дарожнага руху і ездзіць па-

сярэдзіне або цішком прычапіцца да каго-небудзь ззаду. Але тыя правілы не Пазыняк прыдумаў, яны ўніверсальныя. Хаця наша дарожная міліцыя, якая дагэтуль па-савецку называецца ДАІ, мяркуюе крыху інакш. У тэлевізійнай «Панараме» яна прапагандуе бясспеку руху пры дапамозе анімацыйнага роліка «Ну какой же русский не любит быстрой езды».

Не, не палякаў нам вучыць трэба, а самім перш усьведаміць і вырашыць для сябе, ці існуе дзяржава Беларусь, бо пакуль ня ўсе ў гэтым перакананыя. Калі ў адным гарадзенскім экскурсійным бюро ўлетку ашукалі кліента, дык растлумачылі яму прычыну: «У нас сегодня в Союзе везде бардак». Або іншы прыклад. Адна менская фірма выпускала нядаўна ў Бела-

рускім доме друку ангельскі размоўнік, падрыхтаваны менскімі аўтарамі. Кніжка прадавалася паўсюль у нашых кнігарнях. Зь ёй у кішэні вы можаце паехаць за мяжу і растлумачыць там па-ангельску, якое маеце грамадзянства і адкуль прыехалі... Але вам давядзецца назвацца сэнгальцам ці замбіяцам, або ў лепшым выпадку жыхаром Барбадосу ці Бангладэш, каб ужо быць на літару «б». Справа ў тым, што з усіх постсавецкіх краін у кніжцы ўказаная адна толькі Расея. І нікому з тых, хто рыхтаваў размоўнік, да друку, не прыйшло да галавы, што, калі ёсць Беларускі дом друку, дык, напэўна ж, існуе і краіна з такою назваю.

Сяргей МАКСІМОВІЧ

Ці варта ісьці славацкім шляхам?

Цалкам верагодна, што Аляксандру Лукашэнку спадабаецца, як славацкія ўлады высвятляюць «чысьціню грошай»

26—27 жніўня прэзідэнт Лукашэнка збіраецца наведаць Браціславу, дзе будуць сьвяткаваць 50-я ўгодкі Славацкага паўстання

Славаччына, адна з найбольш блізкіх Беларусі ў геаграфічным, эканамічным і культурным аспэктэ краінаў Цэнтральна-Ўсходняе Эўропы, стаіць перад шэрагам праблемаў, ад вырашэння якіх залежаць дабрабыт людзей і стабільнасць у рэгіёне.

Сярод такіх праблемаў можна згадаць і напружанасць паміж славакамі ды вугорскай нацыянальнай меншасцю, і няпростыя дачыненні з Чэхіяй, і нетрываласць дэмакратычных інстытутаў. Але самая надзённая тэма, якая закранае ўсе пласты грамадства, — гэта ход рынкавых рэформаў і, у прыватнасці, прыватызацыі.

Паколькі прыватызацыя ў Беларусі толькі-толькі пачынае набіраць абароты, дык варта было б прыгледзецца да пось-

пехаў і памылак краіны, якая апыраджае нас у гэтым працэсе на некалькі крокаў.

Як адзначаюць заходнія сродкі масавай інфармацыі, прыватызацыя ў Славаччыне пасоўваецца вельмі павольна. На шляху інвэстараў тут паўстае шмат бюракратычных перашкодаў. У краіне амаль штомесяц мяняюцца «правілы гульні», а апошняе рашэнне славацкага парламэнту наагул паставіла пад сумнеў працэс раздзяржаўлення маёмасці. Напрыканцы сваёй апошняй сесіі перад датэрміновымі выбарамі дэпутаты прынялі новы закон. Паводле яго, усе, хто мае жаданне ўзяць удзел у прыватызацыі, з гэтага часу абавязаны даказаць чэснае паходжанне сваіх грошай. Дзеля гэтага і славацкія, і замежныя інвэстары павінны будучы падаць на разгляд масу дадатковых дакументаў з самых розных інстанцыяў. Зразумела, што новага капіталу гэта не прыцягне, а, хутчэй за ўсё, наадварот, стрымае інвэстараў.

Але славацкіх дэпутатаў можна зразумець. Не за гарамі выбары, і парламентарыі спадзяюцца, што выбаршчыкі ацэняць клопат дэпутатаў «аб справядлівасці».

Цікава тое, што месяц таму гэты ж парламент даручыў прэзідэнту Славаччыны Міхалу Ковачу прызначыць рэфэрэндум па пытанні «чыстых грошай». З прыняццем адпаведнага закону было б логічна скасаваць рэфэрэндум, але парламент зрабіў гэта адмовіўся. Міхалу Ковачу не засталася нічога іншага, як прызначыць дату рэфэрэндума. Такім чынам, 2 кастрычніка славакам прыйдзецца адказваць на пытанне: «Ці згодныя вы, каб быў прыняты закон, што абавязвае даказаць паходжанне ўсіх фінансавых сродкаў, якія выкарыстоўваюцца для прыватызацыі?»

Цяпер, калі большыя грамадзянаў адкажа на гэтае пытанне станоўча, дык здарыцца беспрэцэдэнтнае:

«чысьціню» сваіх грошай прыйдзеца даводзіць ня толькі тым, хто намераны удзельнічаць у прыватызацыі, але й усім тым, хто з 1991 г. пасля ўжо ўкласці ў прыватызаваную маёмасць вялікія сродкі. Цяпер славацкія і замежныя бізнэсманы павінны будучы добра задумацца, ці варта ўвогуле рызыкаваць сваімі капіталамі ў такіх неспрыяльных і забытых умовах. Такім чынам, вялікае актыўнасці на конкурсах і аўкцыёнах у Славаччыне не прадбачыцца.

Дарэчы, «ваўчарная» прыватызацыя, што мела пачацца ў верасні, таксама забуксавала. Міністар эканомікі Пётэр Магваш заявіў нядаўна, што распачаць у бліжэйшы час выпуск ваўчараў нерэальна. Характэрна, што сп. Магваш належыць да посткамуністычнае Партыі дэмакратычных левых, якая наагул стрымана ставіцца да ідэі прыватызацыі. Затое яна выступае за большыя льготы для працоўных калектываў. Гэта вельмі нагадвае беларускую сытуацыю, ці ня праўда? У нас таксама дзяржавай і эканомікай кіруюць людзі, што як чорт крыжа баяцца аднаго слова «капіталізм». З такой камандай заходні дастатак нам «не пагражае».

Прыватызацыя ўжо даўно застаецца найбольш балючай праблемай у славацкай палітыцы. Менавіта спрэчкі вакол гэтай тэмы прывялі ўвесну да адстаўкі з пасады прэм'ера папуліста Уладзімера Меч'яра. Зараз расклад палітычных сілаў у краіне такі, што на датэрміновыя парламентарныя выбары, што маюць адбыцца ў канцы верасня, выразнага пераможцы, мусіць, ня будзе. Урад, хутчэй за ўсё, будзе кааліцыйны, і гэты ўрад будзе фармавацца на тле папуліскае прапаганды перад рэфэрэндумам. Рыторыка «сацыяльнае справядлівасці» абавязкова накладзе свой адбітак і на склад, і на праграму наступнага кабінэту.

Падрыхтаваў
Вініук ШОСТКА

СВАБОДА

5

ПРЭСТЫЖНАЕ ІМЯ

ПРЭСТЫЖНЫ БАНК

MAGNATBANK

MAGNATBANK

Беларускі акцыянерны камэрцыйны банк

Апэратыўна, прафэсійна, з павагаю да кліентаў —

УСЕ ВІДЫ БАНКАЎСКІХ ПАСЛУГ.

Калі Вы хочаце эканоміць час і памножыць свае капіталы, становіцеся кліентамі Магнатбанка.

БЯСПЛАТНА, БЕЗ ПРАБЛЕМАЎ І БЕЗ ЧАРГ!

- адкрываем рахункі;
- прымаем плацёжныя дакументы да 16-й гадзіны;
- ажыццяўляем плацэжы па Беларусі на працягу трох гадзін;
- афармляем дэпазытныя ўклады фізічных і юрыдычных асобаў;
- ажыццяўляем разлікі з Расеяй на працягу трох банкаўскіх дзён.

Купляем і прадаем расейскія рублі.

Калі Вы жадаеце стаць саўладальнікам банка з прэстыжнай назвай і самым дынамічным развіццём, купляйце акцыі МАГНАТБАНКА.

Вы можаце падпісацца на акцыі

MAGNATBANK на адрасе:

Рэспубліка Беларусь, 220050 г. Мінск,

вул. Берсана, 14

Тэлефоны:

Прыёмная.....20-55-34

Адзел карэспандэнцыйных рахункаў,

куплі-продажу расейскіх рублёў.....20-76-25

Адзел каштоўных папераў.....20-76-25

а таксама ў філіях МАГНАТБАНКА:

№1 — 220050, г. Мінск, вул. Чарнышэўскага, 10а.

Тэл. 66-00-73, 66-11-55.

№2 — 212029, г. Магілёў, вул. Ленінская, 1.

Тэл. (0222) 25-37-18.

№3 — 213800, г. Бабруйск,

вул. Маркса/Пушкіна, 78/122 Тэл. (02251) 2-77-92

№4 — 222310, г. Маладэчна,

зав. Партызанскі, 2 Тэл. (273) 7-16-75.

ГЕНЭРАЛ, ЯКІ ПІСАЎ ВЕРШЫ

Генэрал Станіслаў Булак-Балаховіч (1883—1940) быў сьвядомым антыкамуністам. Свае погляды яму прыйшліся адстойваць у арміях розных дзяржаваў. Ён узначалваў корпус у генэрала Юдзеніча на тэрыторыі Латвіі й Эстоніі (1919 г.). Але менавіта Булак-Балаховіч 20 студзеня 1920 г. арыштаваў Юдзеніча, каб прадухіліць вываз ім за мяжу касы расейскага паўстанцкага войска. Гэтым жа часам генэрал стварае свой корпус, які ўжо канкрэтна завёў Беларусь армейскім корпусам. Булак-Балаховіч разгортвае каласальную дзяржаўстваральніцкую дзейнасьць. Варта-толькі сказаць, што ў канцы 1919 — пачатку 1920 гг. выпускаюцца першыя беларускія паштовыя маркі (нізка «Асобны атрад»), зарганізоўваецца сама паштовае служба.

Але пасля падпісаньня міру паміж Эстоніяй і Савецкай Расеяй Булак-Балаховіч вымушаны шукаць новага саюзніка. Гэтым разам ім стала Польшча. У пачатку сакавіка 1920 г. генэрал разам са сваім корпусам перасякае польска-бальшавіцкую лінію фронту пад Дзьвінскім і працягвае барацьбу з бальшавізмам. Але й Польшча ў сваю чаргу замірылася з Савецкай Расеяй. Пачаўся працэс польска-расейскае змовы супраць Беларусі, што пазьней было аформлена Рыскай дамовай 1921 г.

Алеа jacta est! Выбар зроблены! 5 лістапада 1920 г. 20-ці тысячнае войска

Польскі Сэйм 15 кастрычніка 1920 г. запатрабаваў ад свайго вярхоўнага камандаваньня выканаць пастановы пра роспуск няпольскіх вайсковых атрадаў (атамана Сямёна Пятлюры і генэрала Станіслава Булак-Балаховіча); яны павінны былі раззброіцца або пакінуць тэрыторыю Польшчы да 2 лістапада.

18 кастрычніка 1920 г. на польска-бальшавіцкім фронце змоўклі стрэлы. Надыйшоў час вырашэньня лёсу ген. Станіслава Булак Балаховіча.

Пазьней, узгадваючы свой палескі паход 1920 г. у інтэрв'ю расейскай эміграцыйнай газэце «Свобода» ад 5 сьнежня 1920 г., ён сфармуляваў свае мэтоды барацьбы з бальшавікамі.

У прыватнасьці генэрал заявіў: «Лічу, што сваё заданьне я выканаў. Мой паход быў удалы. Тое, што частка маіх войскаў была раззброеная, не зьніжае значэньня маіх апэрацый. А тыя, бясспрэчна нявыгадныя варункі, у якіх маё войска мусіла змагацца з бальшавікамі, тым больш дазваляюць мне сьцвердзіць, што ў справе барацьбы зь імі на першае месца належыць вылучыць пытаньне пра мэтоды».

Мэтоды барацьбы з бальшавікамі.

— Дык як, на вашу думку, належыць змагацца з бальшавікамі?

— Іхняю ж зброяй, г. зн. шляхам рэвалюцыйнае прапаганды, уздымаючы паўстаньні сярод насельніцтва, якое на Беларусі ненавідзіць камуністаў. Я шанаваў генэрала Ўрангеля як барацьбіта супраць агульнага ворага. Я заўсёды лічыў ягоную ролю ў змаганьні з бальшавізмам даволі вайкай, — працягваў далей генэрал, — але заўжды крытыкаваў ягоныя мэтоды. Падзеньне Ўрангеля было для мяне бясспрэчнае, бо я ведаў лёзунгі, пад якімі ён ішоў супраць бальшавікоў. У барацьбе зь імі ёсьць толькі адна дарога. І гэты шлях вядзе да разгрому Чырвонай Арміі праз дэмакратычныя лёзунгі. Нашыя дэмакратычныя лёзунгі блізкія шырокім масам. І ў гэтым я бачу пачатак нашага посьпеху».

Генэрал Балаховіч, адзначае газэта, цяпер вельмі папулярны сярод сялянцаў і, нават, Чырвонай Арміі. Ягоны галоўны лёзунг: «Досыць вайны, бальшавік — прычына ўсіх вашых няшчасцяў».

Шчыра дэмакратычны характар ягонай арміі (г.зн. коньніцы і 1-й Дывізіі сьмерці) вельмі папулярны паміж сялянства. Пасля адступленьня генэрала Балаховіча пэўная частка ягоных людзей перайшла са зброяю ў рукі да т. зв. зьлёных, якія робяць напады на

Булак-Балаховіча пераходзіць польска-савецкую дэмаркацыйную лінію і пачынае сваю самастойную вайну за вызваленьне Беларусі. Пра гэтыя падзеі і будзе распавядацца ў фрагмэнтах, якія СВАБОДА перадрукоўвае з кніжкі польскага дасьледчыка Марэка Цабаноўскага «Генэрал Станіслаў Булак-Балаховіч» (Сэрыя «Збыты герой»), што летась выйшла ў Варшаве.

Вакол імя Булак-Балаховіча заўжды існавала нейкая аўра, каторая прыцягвала самых нечаканых людзей у ягоны корпус. Тут існавалі асобныя аддзелы татарцаў, шмат было ў ягоным войску расейцаў, пэўны час пры штабе Булак-Балаховіча знаходзіўся Барыс Савінкаў. Дачуўшыся пра мэты і прыцыпы генэрала, у ягоны корпус, калі ён знаходзіўся ў Пінску, добраахвотна прыбылі дацкія афіцэры, каб сфармаваць замежны легіён. А швэдзкі афіцэр-добраахвотнік быў лжым інструктарам і зарганізоўваў зь беларускіх жаўнераў лжыны аддзел. Пазьней Булак-Балаховічу закідалі абвінавачаньні, што ягоныя жаўнеры бралі ўдзел у антысэміцкіх акцыях. Але ў шэрагах корпусу Булак-Балаховіча ваяваў Жыдоўскі швадрон, які так афіцыйна і называлі. Самога Булак-Балаховіча і жаўнеры, і мяйсцовыя жыхары называлі «бацькам».

Акрамя ўсяго — генэрал пісаў вершы.

Ян ГРЭЧЫЦ

бальшавіцкія тылы. «Зьлёныя» на Беларусі уяўляюць сабою вельмі паважную сілу. Раён Мазыра, Бабруйска, Жлобіна заняты іхнымі атрадамі (сілаю) ад 500 да 1000 чалавек.

Да войска Булак-Балаховіча далучылася брыгада сялянскае пяхоты на чале з атаманам Іскрам. Армія генэрала Балаховіча папоўнілася на той час двума атрадамі коньніцы, двума батальёнамі беларускай пяхоты, падразьдзяленьнямі артылерыі й сувязі. Прыбылі ўсе запасныя атрады, усе тылы і папаўненьні, якія падчас баёў знаходзіліся ў Любліне, Варшаве, Радаме і Калішы. Так у ваколіцах Пінска, Луніна, Кажан-Гарадка Давыд-Гарадка і яшчэ некалькіх мясцовасьцяў адбылася поўная канцэнтрацыя атрадаў, падначаленых генэрулу Балаховічу.

Армія складалася галоўным чынам з жаўнераў родам з Палесься й Піншчыны. Вартасцю гэтых людзей было, перш за ўсё, веданьне варункаў будучай баявой тэрыторыі.

Плян дзеяньняў добраахвотнай арміі прадугледжваў заняцьце лініі Оўруч-Мазыр-Жлобін як падставы для далейшага наступленьня на Бабруйск і Барысаў. Гэтыя дзеяньні мусілі задаць пачатак вызваленьню Беларусі. Сканцэнтраваныя войскі добраахвотнікаў пайшлі 5-га лістапада з-пад Турава — ужо на савецкім баку — у наступ. Перад войскамі Балаховіча стаялі моцна расьцярушаныя атрады 16-й савецкай арміі. На працягу двух дзён генэрал Балаховіч дасягнуў раёну Масевічы-Петрыкаў. 9-га лістапада палкоўнік Паўлоўскі разьбіў пад Раманаўкай 84-ы савецкі пяхотны полк і позьнім вечарам распачаў бой з 83-ім палком. Палкоўнік Мацьвееў пасля шматлікіх сутычак з праціўнікамі таго ж самага дня заняў Скрыгалоў. А наступным вечарам ён здабыў Майсееўку і Скрыгалоўскую Слабаду. У ягоныя рукі патрапіў штандар 10-га коннага палку. Палкоўнік Жгун заняў Жахавічы і Касцюковічы.

10-га лістапада фронт пралягаў праз Капаткевічы — раку Пціч — Майсееўку — Скрыгалоўскую Слабаду і Раманаўку. Таго ж самага дня палкоўнік Мацьвееў заняў Хамічкі, Прудок і далей сутыкнуўся з 86-м і 87-м палкамі савецкай пяхоты, лінія абароны якіх была ключом да Мазыра. Пэраламіўшы апошніяе супраціўленьне ворага пад Драздамі, Пскоўскі полк у 16.40 заняў Мазыр. Тым часам група палкоўніка Паўлоўскага заняла ў атацы Вялікае

Генэрал Станіслаў Булак-Балаховіч

Зімовішча, здабыла 50 палонных і 2 кулямёты. Адначасова партызанскі полк перакрыў саветам шлях да адступленьня, захапіў 200 палонных і яшчэ 2 кулямёты. Гэтыя войскі пасля злучэньня ў Мазыры ўтварылі там з палонных Мазырскі полк з 300 жаўнераў.

Атрад палкоўніка Жгуна заняў — пасля пераправы цераз Прыпяць — мястэчка Калінкавічы і аднайменную чыгуначную станцыю. Адначасова, пашкодзіўшы чыгунку, перакрыў шлях савецкаму бронетанку. Аднак далейшыя баі ў гэтым раёне прынеслі войскам Балаховіча няўдачу. Так пад канец 10 лістапада лінія генэрала Балаховіча праходзіла праз Якімавічы-Кацуры-раку Прыпяць і Матранкі.

У ноч з 11 на 12 лістапада капітан Вайцяхоўскі з часткаю Пскоўскага палка ажыццявіў налет на штаб 28 брыгады і 83-і полк, што стаялі ў Міхалках, і дасягнуў посьпехаў: камбрыг і палітрук брыгады загінулі, камандэр палка, 300 чалавек, абоз і 8 кулямётаў трапілі ў рукі балахоўцаў. 14 лістапада Менскі і Астроўскі палкі адбілі ў саветаў Калінкавічы.

Флянговая група палкоўніка Мікошы перайшла па тонкім лёдзе Прыпяць (10.11), дасягнула Петрыкава і рушыла на Калінкавічы. Галоўныя сілы палкоўніка Мікошы дайшлі 14 лістапада да Калінкавічаў і Якімавічаў і 15 лістапада пайшлі на Жлобін. На пуднёвым крыле сялянскай брыгады атамана Іскры, не сустраўшы вялікага супраціўленьня, дасягнула 11 лістапада Лельчыцы, а 14 лістапада рушыла на Оўруч.

Генэрал Станіслаў Булак-Балаховіч 12 лістапада ў Мазыры абвясціў незалежнасьць Беларусі і распачаў стварэньне беларускага нацыянальнага войска. Сам ён стаў галоўным камандэрам на тэрыторыі ўсёй Беларусі, а ягоны брат Язэп, які на той момант таксама атрымаў генэральскае званьне, — камандэрам добраахвотнага войска. Балаховіч выдаў некалькі дэкрэтаў і загадаў, між іншым супраць рабункаў і пагромаў, пра папярэджаньне камуністычных дывэрсіяў у тылах і пашырэньне прапаганды ў палках.

15 лістапада палкоўнік Мацьвееў заняў Вялікія Аўшоўчы і Хабна, а 16 — Маканавічы і Бабылёў. Наступнага дня ён увайшоў у Карыстан.

У гэты час савецкая абарона пачала ўзмацняцца, а сярод балахоўцаў зьявіліся першыя прыкметы маральнага разлажэньня. Палкоўнік Мацьвееў, атрымаўшы памылковую інфармацыю пра наступ ворага, прыняў рашэньне пра адступленьне да Мазыра. 16 лістапада палкоўнік Мікоша пацярпеў паразу ў

сутычцы з 143-й савецкай брыгадай. Ноччу з 17 на 18 лістапада Балаховіч пакінуў Мазыр. Распачалося адступленьне галоўных сілаў у напрамку польскае мяжы. Нягледзячы на паважныя спробы праціўніка, пераходзіць адыходу не ўдалося, і 26 лістапада галоўныя сілы: 2-я і 3-я дывізіі, Пуціўскі і Тульскі палкі, а таксама полк драгунаў перайшлі мяжу Польшчы.

Савецкае камандаваньне, ня здолеўшы пераходзіць адступленьню 2-е і 3-е дывізіі, перакінула ўсе свае сілы супраць добраахвотных атрадаў, што адступалі з-пад Рэчыцы.

Асобнаю эпапэяй стала вяртаньне палкоўнікаў Мацьвеева, Паўлоўскага ды самога генэрала Балаховіча. Ва ўмовах пагоні і акружэньня, выкарыстоўваючы памылкі праціўніка й характар лясістае ды балотыстае мясцовасьці, яны з мінімальнымі стратамі дабраліся да Польшчы. Адзначым, што гэта ні ў якім выпадку не было панічнае ці хаатычнае адступленьне. Атрады не пазьбягалі баёў, зьбіваючы з тропу непрыяцеля, часта выходзілі ў варожыя тылы, бралі па дарозе палонных, іншыя ваенныя трафеі.

Ацэньваючы дзеяньні генэрала Балаховіча, генэрал Сіманскі піша, што посьпехі Балаховіча праявіліся ў хуткасьці, зь якую ён дасягнуў Дняпра, а пазьней — у перамозе ў некалькіх баёх з 10-й савецкай пяхотнай дывізіяй і яе падмацаваньнямі, нарэшце, у прарыве да польскае мяжы. Славуці вывад Балаховічам маленькага атраду з пасткі яскрава пацьверджае ягоны камандзэрскі талент, — піша Сіманскі. Затое не відаць кіраваньня дзеяньнямі большых падразьдзяленьняў. Падводзячы вынікі, Сіманскі слухна заўважае, што няўдача добраахвотнага войска палягала перш за ўсё на занадта спозьненым пераходзе да дзеяньняў. Пасля роспуску добраахвотнае войска было падзаўленая моцнай падтрымкі польскага войска, і сутыкнулася са значнаю перавагаю сілаў ворага. У такіх варунках дзеяньні добраахвотнага войска Сіманскі ацэньвае як безнадзейныя. Да таго ж, беларускія сяляне абыхава ставіліся да злучэньняў Балаховіча з увагі на малы абсяг дзейнасьці і слабую прапаганду палітычнай праграмы.

У канчатковых высновах генэрал Сіманскі сьцвярджае, што пасля заключэньня Польшчай замірэньня 12 кастрычніка 1920 г. выхад на баявыя пазыцыі недастаткова падрыхтаваных добраахвотных фармаваньняў ня меў дастатковага тактычнага абгрунтаваньня і, з увагі на цэлы шэраг умоваў, быў з самага пачатку асуджаны на няўдачу. Аднак пацучцё гонару не дазволіла добраахвотным войскам скласьці зброю, не скрыжваюшы яе з савецкай.

У Мазыры, як вядома, Балаховіч распачаў палітычныя дзеяньні згодна з мэтай сваёй кампаніі. 16 лістапада 1920 г. ён склікаў Урад Беларускай Рэспублікі. У склад ураду, які, на жаль, праіснаваў вельмі нядоўга, увайшлі наступныя палітыкі: народнік Мечыслаў Адамовіч — старшыня Рады Міністраў, народны сацыяліст Павел Аляксюк — намесьнік старшыні Рады Міністраў, палкоўнік Бяляеў — вайсковы міністар і Язэп Сянькевіч — міністар фінанасаў, гандлю і прамысловасьці.

Балаховіч жа прыняў на сябе камандаваньне беларускай арміяй, зарадак якога пачаў ствараць, даручыўшы кіраўніцтва добраахвотным экспэдыцыйным корпусам, зь якім і пайшоў з Польшчы, свайму брату Язэпу.

Урад абвясціў сваю палітычную праграму, заснаваную на наступных прынцыпах:

1. Барацьба за незалежнасьць Беларускае Народнае Рэспублікі;
2. Скліканьне ў як найбліжэйшы тэрмін канстытуцыйнага прадстаўніцтва;
3. Зямельная рэформа з упарадкаваньнем прыватызацыі буйное ўласнасьці;
4. Будаўніцтва беларускай дзяржавы-насьці ў шчыльным зьвязе з Польшчай, з апораю на дзяржавы Антанты.

Першыя беларускія паштовыя маркі. Нізка «Асобны атрад». Выпушчаныя ў канцы 1919 — пачатку 1920 гг. падчас дыслацыі корпусу Ст.Булак-Балаховіча на тэрыторыі Латвіі й Эстоніі.

Аўторак, 23 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканаміст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.45 Плянэта людзей.
9.15 «Паласа Сымарана», м/ф (ЗША).
10.30 Кубак Беларускай асацыяцыі коньгадоўлі. 2-гі этап. Рэчыцкі раён.
11.20 «Сільва», м/ф.
13.40 «КААДП», мульт.
16.30 «Нові К»-топ-10.
17.30 Навіны.
17.40 Плянэта людзей.
18.10 Навіны (Віцебск).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.

19.00 Хлеб прынямае.
19.45 Эканаміст.
19.55 Парады агародніка.
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 Ніка.
23.00 Канцэрт зорак эстрады Украіны.
24.00 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.
17.00, 20.00, 22.50 Навіны.
8.00 Агляд рынку нерухомасьці.
8.15 Вясёлыя ноткі.
8.35 Амэрыка з М. Таратутам.

9.05 Ты памятаеш, таварыш?
9.45 Справа.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 Наш музычны клуб.
16.05 Аджазы.
16.40 За кулісамі.
17.25 Документы і лёсы.
17.40 Знак пытаньня.
17.50, 20.35 Надвор'е.
17.55 Футбол. Разьвітальны матч Фё-
дэра Чаранкова. «Спартак» (Масква) —
«Парма» (Італія).
20.45 Зь першых рук.
20.55 Карагод вакол зямной кулі. Наўпро-
стаея перадача з Паўночнага полюсу.
22.00 Хіт-парад Астанкіна.
23.00 «Ультра», м/ф (Італія).

Канал «Расія»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.

6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час спраўных людзей.
7.30 Джэнтэльман-шоў.
8.00 Навіны ЭВ-БІ-СІ.
8.30 «Сонечны вечэр».
8.40 Момент ісьціны.
9.25 Кліп-антракт.
9.35 Тэлегазэта.
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 На быц дыназаўрам.
17.06 М-трэст.
17.20 Мульці-пульці.
17.30 Сьвятая штодня.
17.40 Наш сад.
18.10 L-клуб.
19.25 Падрабязнасьці.

19.35 Ніхто не забыты.
19.40 «Лёс Золтана Карпаці», м/ф.
21.10 Сем нот у цішыні. Б. Акуджава.
21.45 ЭКП.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 «Каста даіва». Канцэрт паміж
Марыі Калас.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Каміла, ці Нераскрыты та-
ямніцы».
14.30 Мультфільм.
14.45 «Кінфія», м/ф.

15.40 «Афрыканскае палаваньне», т/ф.
16.25 «Рускія раманы». Муз. фільм.
16.45 Тэлеграма.
16.50 «Капрызка», мульт.
17.10 Дзецім пра зьяверань.
17.40 Аджываю для сябе Расею.
18.10 «Перапалох», мульт.
18.55 Мультфільм для дарослых.
19.05 «Каміла, ці Нераскрыты та-
ямніцы».
20.00 «Тут мой прычал», м/ф.
20.45 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 «Салаўіны раманы». Муз. фільм.
21.25 Тэлеграма.
21.30 Будні.
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Цені зьнікаюць апоўдні», м/ф,
с. 6.

Серада, 24 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 Плянэта людзей.
9.05 «Маё каханьне, мой смутак».
10.05 Аэробіка.
10.35 «Мінуўшына яшчэ наперадзе».
д/ф.
11.05 «Дон Кіхот», м/ф.
12.40 Мультфільм.
13.30 Кінанарыс.
13.45 Відэа-навідыма.
14.45 «Эўрапейскі калейдаскоп».
15.15 Музычны фільм.
16.05 «Вось такая яна, Украіна», д/ф.
16.30 Канцэрт Дзяржаўнага аке-
дэмічнага ансамбля танца Украіны імя
П.Вірскага.
17.00 «Гэтае даўняе шкло», т/ф.
17.30 Навіны.
17.40 Плянэта людзей.
18.10 Навіны (Гомель).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 «Крок». «Пяць зорак».
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 Ніка.
23.00 Пяць хвілін на жарты.
23.05 Чэмпіянат сьвету па мотаконках.
0.05 Надвор'е.

дэмічнага ансамбля танца Украіны імя
П.Вірскага.
17.00 «Гэтае даўняе шкло», т/ф.
17.30 Навіны.
17.40 Плянэта людзей.
18.10 Навіны (Гомель).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 «Крок». «Пяць зорак».
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 Ніка.
23.00 Пяць хвілін на жарты.
23.05 Чэмпіянат сьвету па мотаконках.
0.05 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.

7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 0.30
Навіны.
8.00 Расейскі дэйджэст.
8.15 Мультфільм.
8.30 «Дакая рука».
8.55 Клуб падарожнікаў.
9.45 Спраўны вяснік.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 Комікс-бум.
16.05 Канцэрт Дзяржаўнага аке-
дэмічнага ансамбля танца Украіны імя
П.Вірскага.
16.40 Міждзяржаўная тэлерадыёкам-
панія «Мір».
17.25 Тэлефільм.
17.50, 20.35 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дакая рука».
18.50 Калі... Вядзе У. Позьнер.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Маналёг.

20.55 Для вас сьпяваюць зоркі
украінскае эстрады.
21.50 «Адлія ўсіх сваіх», м/ф (Францыя
— Канада).

Канал «Расея»

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час спраўных людзей.
7.30 Добрай раніцы, Эўропа.
8.00 Навіны ЭВ-БІ-СІ.
8.30 Ранішні канцэрт.
8.45 «Санта-Барбара».
9.35 Тэлегазэта.
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Мульці-пульці.
16.15 Далёкі Усход.

17.00 Галасы.
17.30 Сьвятая штодня.
17.40 Рубажы.
17.55 А. І. Б. Стругацкія. «Жыды горада
Піцера». Спэтакль.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Я — лідар.
20.50 Кліп-антракт.
21.00 60 хвілін.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 Плошча мастацтваў.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.

13.30 «Каміла, ці Нераскрыты та-
ямніцы».
14.20 Мультфільм.
14.45 «Мігранты», м/ф.
16.25 «Адмірал Крузэнштэрн», д/ф.
16.50 «Сем прыгажунь», м/ф.
18.15 Мультфільм.
18.55 «Асыцарожна, Нініко», т/ф.
19.05 «Каміла, ці Нераскрыты та-
ямніцы».
19.55 «Душа Населанія», т/ф.
20.05 Блеф-клуб.
20.45 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 «Падскайа».
21.10 Музычны момант.
21.25 Тэлеграма.
21.30 Будні.
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Цені зьнікаюць апоўдні», м/ф,
с. 7.

Чацьвер, 25 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.35 Плянэта людзей.
9.05 «Маё каханьне, мой смутак».
10.05 Рок-а-ленд.
11.05 «Дзіўная гісторыя доктара
Джэкіла і містэра Хайда», м/ф.
12.35 «Млын», д/ф.
13.30 «Мужыкі», м/ф.
17.30 Навіны.
17.40 Плянэта людзей.
18.10 Навіны (Горадня).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.

19.00 Зачытайце мой ліст...
19.05 «Кола лёсу» ў Марсэлі, т/ф.
19.45 «Стэп». Кінанарыс.
19.55 Бізнэс-рынг.
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 «Крок». Пра сутрэчу моладзі на
мэжы Беларусі, Расеі, Украіны.
23.10 Ніка.
23.25 «Крок». Новы балет з Горадні.
0.15 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.

Навіны.
8.00 Агляд рынку нерухомасьці.
8.20 «Дакая рука».
8.45 У сьвечы жывёлаў.
9.25 ЭЭС і расейскі рынак.
9.45 Прадпрыемнік.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 Самавар, самавар, лыжачка...
16.40 Плянэта.
17.25 Документы і лёсы.
17.40 Загадка СБ.
17.50, 20.30 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дакая рука».
18.55 Сэрпанцін.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Масква — Крэмль.
21.00 Лято «Мільён».
21.35 «Стандыйны наглядчык», м/ф.

23.05 «Я вам сьпяваю».
Канал «Расея»
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час спраўных людзей.
7.30 Рак-тэатр.
8.00 Навіны ЭВ-БІ-СІ.
8.30 Паекалі.
8.40 Золата арцэлі «Ойне».
8.50 «Санта-Барбара».
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Тэлегазэта.
16.15 Зрабі дабро.
16.45 Новая лінія. «Банкрут».
17.00 Будні.

17.40 Сьвятая штодня.
17.50 У сьвечы аўта- і мотаспорту.
18.20 Сваа гульня.
18.50 Пяць хвілін пра добрае жыццё.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.30 Маскі-шоў.
21.00 Камэра дасьледуе мінуўшчыну.
д/ф.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 Бяшумныя лідары.
23.05 Цішыня N 9.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».

13.00 Хуткая дапамога.
13.30 Мультфільм.
14.00 «Далёкае — блізкае». Тэлефільм.
14.45 «Гамлет», м/ф.
17.15 Мультфільм.
17.35 «Песеннае чарушніцтва». Муз.
фільм.
18.10 Мультфільм.
18.55 Парады садоодам.
19.05 «Калі ласка, ці Пабачным уваход
забаронены», м/ф.
20.45 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 «Дзеці», м/ф.
21.25 Тэлеграма.
21.30 Па ўсёй Расеі.
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Ваш стыль.
22.20 Вячэрні зьон.

Пятніца, 26 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканаміст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.45 Плянэта людзей.
9.15 «Маё каханьне, мой смутак».
10.15 Тэлефільм.
11.15 «Нябёсныя пастайкі», м/ф.
13.25 «Матылькі высакагор'я», д/ф.
14.15 Мультфільм.
16.05 «Антун дэ Сэнт-Экзюпэры», д/ф.
17.30 Навіны.
17.40 «Гісторыя аднаго каханьня», д/ф.
18.00 Эканаміст.

18.10 Навіны (Магілёў).
18.25 Навіны БІ-БІ-СІ.
19.00 Родныя мясціны Ядвігіна Ш.
19.15 Зышмарэфонскі прабег «Мой
родны кут».
19.25 Расея і Беларусь: шлях у будучыню.
20.10 Студыя «Тэлесябрына».
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Джокер», м/ф.
22.35 Пад купалам Сусьвету.
23.15 Ніка.
23.30 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.

Навіны.
8.00 Новы старт.
8.15 Сарока.
8.40 «Дакая рука».
9.15 Агарод круглы год.
9.45 Бізнэс-кляса.
15.25 «Прададзеныя сьмекі», м/ф, с. 1.
16.50 Тэхнадром.
17.25 Чалавек і закон.
17.55, 20.35 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.20 «Дакая рука».
18.50 Поле цуду.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Чалавек тыдня.
21.05 «Каханьне пад пытаньнем», м/ф
(Францыя).
23.10 Музагляд.
23.55 Аўта-шоў.

Канал «Расея»
6.00, 10.00, 15.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Час спраўных людзей.
7.30 Музыка ўсіх пакаленьняў.
8.00 Навіны ЭВ-БІ-СІ.
8.25 Паекалі.
8.35 Мульці-пульці.
8.45 «Санта-Барбара».
9.35 Тэлегазэта.
9.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 «Гадзі казак», д/ф.
17.45 Кліп-антракт.
17.55 Футбол. «Дынама» (Масква) —
«Спартак» (Уладзікаўка).

20.00 Падрабязнасьці.
20.10 Сьвятая штодня.
20.20 «Санта-Барбара».
21.10 Мультфільм для дарослых.
21.25 А. Баталаў пра К. Паустоўскага.
«Удачны лёсу».
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 «Злодзеі ў законе», м/ф.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 Урок нямецкае мовы.
13.45 Эўрапейскі калейдаскоп.
14.10 «Бяда». Мультфільм.

14.45 «Калі ласка, ці Пабачным уваход
забаронены», м/ф.
18.00 Тэлеграма.
18.05 «Калі іграе клявісы», м/ф.
17.00 Мультфільм.
17.20 Музыка — дзецім.
17.50 Фільм-канцэрт.
18.10 «Давай мяніцца». Мульт.
18.55 «Давяе камэдзія». Тэлеспектакль.
19.40 «Веру ў цябе», м/ф.
20.45 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 Родзін праманс.
21.25 Тэлеграма.
21.30 Будні.
22.00 Спорт, спорт, спорт...
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Хтосьці за дзвярыма», м/ф
(ЗША).

Субота, 27 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканаміст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.45 Плянэта людзей.
9.15 «Маё каханьне, мой смутак».
10.15 Тэлефільм.
11.15 «Нябёсныя пастайкі», м/ф.
13.25 «Матылькі высакагор'я», д/ф.
14.15 Мультфільм.
16.05 «Антун дэ Сэнт-Экзюпэры», д/ф.
17.30 Навіны.
17.40 «Гісторыя аднаго каханьня», д/ф.
18.00 Эканаміст.

16.05 Тэлевізіяны Дом кіно.
17.05 Юбілейная вечарына народнага
артыста Беларусі В. Вульчыца.
19.05 «Нові К»-топ-10.
20.05 «Чарапашкі ніндзя».
20.30 Пяць хвілін на жарты.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Каханьне немаладага чалавека»,
м/ф.
22.35 Пад купалам Сусьвету.
23.05 «Каскад».
23.25 Відэа-навідыма.

Канал «Астанкіна»

6.30 Суботняя раніца спраўнага чала-
века.
7.15 У сьвечы матараў.
7.45 Слова пастара. Патрыярх Алексіа.
8.00 Покліч джунгляў.
8.30 Міждзяржаўная тэлерадыёкам-
панія «Мір».

10.00 Ранішня пошта.
10.30 Мэдыцына для цябе.
11.00 Навіны культуры.
11.10 Смяк.
11.30 «Вёска Хлюпава выходзіць з
Саюзу», м/ф.
12.50 Азбука ўласнікі.
13.00 У горадзе N.
13.50 Чалавек і закон.
14.00, 23.00 Навіны.
14.20 Лябінгт. Хэну стаць Ротшыль-
дам.
14.50 «Катіла».
15.15 Служэньне музаў на цэрніц
мітусні.
15.50 Кінаканцэрт «Надзвычайны цуд».
16.20 Каліце адказу.
16.55 Футбол. «Лаксматыў» (Масква)
— КамАЗ. 2-гі тайм.
17.55 Да і пасля...
18.45 «Алэанга», м/ф (ЗША), с. 2.
19.40 Добрай ночы, малышы!

20.00 Навіны плюс.
20.35, 22.25 Надвор'е.
20.45 «Камісар», м/ф (ЗША), с. 10.
21.45 Сьмехаланарама. Вядзе Я. Пет-
расян.
22.35 Ялта—Масква—трансміт-94. IX
тэлевізіяны конкурс маладых выканаў-
цаў эстраднай песні.

Канал «Расія»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 V Міжнародны даціцны музычны
фэстываль.
7.55 Студыя «Рост».
8.25 «Партрэт і аблічча».
8.55 Сьняна — Дзень расейскага кіно.
9.00 Мультфільм.
9.20 «Каток і скрыпка», м/ф.
10.15 «Як жыць будзем?»
11.00 Пілігрым.
11.30 Вінілавы джунглі.
12.00 «Спыніце Патапава», м/ф.

12.40 Сялянскае пытаньне.
13.20 Залатая шпора.
13.50 Тэлеэрудыт.
13.55 Футбол бяз межаў.
14.45 «Брыльянтавая рука», м/ф.
15.35 Сьвятая штодня.
16.45 Вуснамі даціці.
17.15 Тэлеэрудыт.
17.20 «Вочы чорныя», м/ф.
20.45 Фільм-прам'эр.
21.05 Зусім сакрэтна.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 Праграма «А».
23.35 «Барабаняда», м/ф.

Санкт-Пецярбург

9.00 Рэлігійная праграма.
9.30 Чароўная лінія.
9.45 «Хтосьці за дзвярыма», м/ф
(ЗША).

11.25 Ляцельны спектакль.
12.25 «Мая музыка». Ф. Кіркораў.
13.00 Хуткая дапамога.
13.35 «Леў Талстой». «Анафэма», м/ф.
15.10 Тэлефільм.
15.30 «Марыяна першая», мульт. (Фран-
цыя), с. 12.
16.00 Сьняна і штодзёны.
16.20 «Пахар у філілі», «Дзіўная
кошка». Фільмы для дзяцей.
16.55 Футбол. «Кубак 19 жніўня».
17.30, 18.30, 21.45 Інфарм ТБ.
17.55, 18.55 Экспрэс-кіно.
19.15 «Жарыцы», м/ф (Італія).
20.45 Тэлефільм.
21.30 Накшорн Ф. Шапэна.
22.05 Ваш стыль.
22.10 Адам і Ева +.
22.40 «Трывожныя ночы ў Самары»
м/ф, с. 1.

Нядзеля, 28 жніўня**Беларускае тэлебачаньне**

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Пяць хвілін на жарты.
8.25 Слова да чалавека.
8.55 Справа вайсковая.
9.40 Урок здароўя.
10.05 Надзвычайнае казаньне сьвятара
А. Шынкевіча.
10.15 Беларускі тур.
10.35 «Чарапашкі ніндзя».
11.00 «Каханьне немаладага чалавека», м/ф.
12.20 АБС-клуб.
12.35 Аэробіка.
13.05 MTV. Лепшыя хіты.
13.35 Кола дэян.
14.00 Асілак.
15.00 Шоў-TV «Тры апэльсыны».
15.15 Паміж намі, жанчынамі.

16.00 Мультфільм.
16.30 Наталі.
16.50 Чэмпіянат Беларусі па мастацкай
гімнастыцы.
17.30 «І за гарой паклавася...» Ф. М.
Якшоўскі.
18.05 Спраўны вяснік.
18.20 Тэлекабл «Гаў-гаў».
19.00 «Чарапашкі ніндзя».
19.25 «Гінез-шоў».
20.00 Панарама.
20.35 Пяць хвілін на жарты.
20.40 Калыханка.
21.00 Пад купалам Сусьвету.
21.10 «Сінема» прадстаўляе.
21.15 «Дзье жанчыны», м/ф (Італія).
23.00 Кампутарныя палігон.
23.15 Футбол. «Нёман» (Горадня) —
«Дынама» (Мінск). 2-гі тайм.

Канал «Астанкіна»

7.15 Алімпійская раніца.
7.

Не давайце дурням брытву

Распачатая яшчэ пры Кебічы вайна супраць «валютчыкаў» пасляхова працягваецца.

Ахвяраю гэтай вайны стала нядаўна студэнтка Менскага педагагічнага ўніверсітэту А. Кар-ч, якая купіла каля абменнага пункту 10 амэрыканскіх даляраў у грамадзяніна А. Васілеўскага. За «незаконную валютную апэрацыю» студэнтку затрымала міліцыя. Матар'ялы перадалі ў суд Кастрычніцкага раёну г. Менска, дзе судзьдзя М. Рыштоўская вынесла студэнтцы пакараньне: «аштрафаваць на 1.200.000 рублёў з канфіскацыяй 10 даляраў».

Іван СІДАР

Начальства даядае апошніх дзяржаўных кабаноў

У вёсцы Літвінавічы Калінкавіцкага раёну знаходзіцца сьвінафэрма саўгаса «Азарычы», дзе корміцца мясцовое начальства.

Карэспандэнт «Свабоды» высветліў, што рэгулярна, прыкладна два разы на месяц, сюды наведваюцца чыноўнікі з Калінкавіцкага райвыканкаму, каб папоўніць свае маразільнікі мясам. Дырэктар саўгаса Уладзімер Гук дае

каманду — і да прыезду начальства завальваюць веprука (вагою 150-200 кг).

«Яны даядаюць ужо апошніх веprукоў, — незадаволеная кажа адна работніца фэрмы. — Раней у нас гадавалася каля трох тысячаў сьвіней, а цяпер і аднае тысячы няма. Мы ратуем гэтых парсюкоў, каб не падохлі, а выходзіць, што толькі дзеля начальства і стараемся!»

А як вы хацелі: адной жа сьвіньнёю ўсіх не накорміш, добра, што хоць начальства не галадуе...

Андрэй ПАЎЛАЎ

Прычына эпідэміі — сапсаванае малако

У Горадні працягваецца эпідэмія вострых кішэчных хваробаў.

За 20 дзён па дапамогу звярнулася 917 асобаў. Зь іх у 537-мі пацвердзіўся такі дыягназ. Толькі за 15 жніўня ў шпітальных гораду напрасілі мэдычнае дапамогі аж 129 чалавек. Сярод ўсіх хворых каля 80 працэнтаў складаюць дзеці, а большасьць зь іх — дашкольнікі.

Санэпідэмічная служба правяла правэрку гандлю. Усяго за два выходныя дні ў 29-ці крамах было складзена 65 пратаколаў за парушэньне умоваў захаваньня і продажу малочных прадуктаў. Дырэктары гэтых крамаў аштрафаваныя на суму ад 500 да 800

тысяч рублёў. Невядома толькі, ці атрымаецца спагнаць штрафы.

С.А.

Былыя камсамольскія важакі любяць «Зуброўку»

Былы член бюро гарадзенскага абкаму камсамолу Анатоль Кратэнка днямі быў засьпеты «на гарачым».

Папярэдне дамовіўшыся з майстрам вінкамбінату, ён выносіў адтуль 4 літры 350 грамаў «Зуброўкі» агульным коштам 200880 рублёў. Аднак памылкова было б падумаць, што колішні камсамольскі важак, пазбыўшыся ідэалёгічнае пасады, мае цяпер жабрацкае жыцьцё і яму не хапае на выпіўку. Зусім не. Спдар Кратэнка някеска ўладкаваўся і кіруе сёньня турыстычнай фірмай. Мабыць, ён па-просту вельмі любіць з камсамольскіх часоў «Зуброўку», якую сёньня ў крамах свабодна ня купіш.

М.В.

Згарэла «Дзюймовачка»

У ноч зь нядзелі на панядзелак у Менску па вуліцы Прытыцкага быў падпалены камэрцыйны кіёск.

Зрэшты, гэта ня рэдкасьць, кіёскі гараць у сталіцы кожны тыдзень. Гэты выпадак адмет-

ны тым, што полымя перакінулася на дзіцячую краму «Дзюймовачка», якая ў выніку лажару моцна пацярпела.

М. Г.

За дзесяць курэй — тры гады

Расейскі грамадзянін нехта А. Кашавы быў асуджаны Зэльвенскім раённым судом на тры гады і два месяцы пазбаўленьня волі.

Ён пакараны за тое, што залез у прыватны куратнік і скраў 10 курэй. А. Кашавому ўжо даводзілася сядзець у турме, аднак за такое «сьмешнае» злачынства яго асудзілі ўпершыню, чым пакараны вельмі незадаволены.

В.ЯНЧУК

У Нямецчыне судзяць судзьдзю

На мінулым тыдні ў Нямецчыне быў арыштаваны былы старшыня Найвышэйшага суда ГДР Хайнрых Цёлліц.

Яго абвінавачваюць у вынішэньні заведама неправасудных прыгавораў.

У ФРГ мяркуюць, што заняць сваё месца на лаве падсудных і панесьці заслужанае пакараньне павінны ня толькі тыя, хто загадваў страляць па бяззбройных людзях, што спрабавалі да лістапада 1989 г. уцёкчы на Захад праз Берлінскі мур. Паўстаць перад судом павінны таксама і пракуроры, і судзьдзі, якія груба парушалі правы чалавека ў ГДР. Таму ў апошнія месяцы ўжо асудзілі некалькі юрыстаў, абвінавачаных ў незаконным пазбаўленьні волі. Гэта яны ў пачатку 50-х г.г. на так званых «вальдхаймскіх працэсах» практыкавалі паскораныя судовыя расправы і выносілі падсудным неадпаведныя за-

кону прыгаворы.

Непрывабную ролю ў перасьледзе іншадумцаў адыгрываў найвышэйшы суд ва Ўсходнім Бэрліне. Ягонай задачай было фармальнае юрыдычнае прыкрыцьцё тых рашэньняў, што даўно ўжо былі прынятыя высокапастаўленымі функцыянерамі кампартыі або міністэрствам дзяржбясьпекі ГДР. Цёлліцам усе яны былі вельмі задаволеныя, бо на паказальных палітычных працэсах ён заўсёды выносіў «правільны» і суровы прысуд. У знак сваёй удзячнасьці яны абдорвалі свайго «абаронцу» шматлікімі ўзнагародамі і ганаровымі званьнямі.

Аднак цяпер Хайнрых Цёлліц, які выйшаў на пэнсію яшчэ ў 1972 г., прыдзецца адказваць за злачынствы гэдэраўскіх часоў. Нямецкая Фэміда не заплішчвае вачэй на даўнія падзеі.

В.Ш.

**RADIO FREE EUROPE
RADIO LIBERTY**

Радые СВАБОДА

Беларуская праграма

Наш адрас: 220005 Менск-5, паштовае скрынка 111

У праграме:

- міжнародныя навіны, агляды заходняга друку, палітычныя і эканамічныя каментары;
- інфармацыя, карэспандэнцыі, інтэр'ю на актуальныя тэмы палітыкі, эканомікі, грамадскага жыцьця Беларусі;
- рэлігійныя гутаркі, гістарычныя дасьледаваньні, праблемы мовы і культуры, беларускае замежжа.

штодня ў эфіры

на хвалях

7:00 - 8:00	25, 31, 41, 49 м
17:00 - 18:00	19, 25, 31, 41, 49 м
20:00 - 21:00	25, 31, 41, 49 м
22:00 - 23:00	25, 31, 41, 49 м

Праграма 8-га каналу

Аўторак, 23 жніўня

18.00 «Карусэль».
18.25 Студыя «Інтэкс»: «Навіны».
18.35 «Вальтрон».
19.00 Тэлесэрыял «Лябірынт правасудзьдзя»: «Небясьпечныя супраціўнікі».
19.50 Мультфільм.
20.25 «Марэна Кляра».
21.15 БАНТ. Рэпартаж.
21.40 Маст. фільм.

Серада, 24 жніўня

18.00 «Карусэль».
18.25 «Вальтрон».
18.50 Паліцэйскі сэрыял «Хіл Стрыт Блюз»: «Тараканішча».
19.35 Мультфільм.
19.50 Майстэрства у-шу.
20.25 «Марэна Кляра».
21.20 Гарадзкі гадзіньнік.
21.40 Маст. фільм.

Чацьвер, 25 жніўня

18.00 «Карусэль».
18.25 «Вальтрон».
18.50 Тэлесэрыял «Лябірынт правасудзьдзя»: «Забойства».
19.40 Мультфільм.
20.20 Майстэрства у-шу.
21.00 БАНТ. Рэпартаж.
21.05 Давайце патаньчым!
21.35 Маст. фільм.

Пятніца, 26 жніўня

18.00 «Карусэль».
18.25 «Вальтрон».
19.40 Мультфільм.
19.50 Сямейны сэрыял «Швайцарскія Рэбінзаны».
20.50 Fox music.
21.40 Маст. фільм.

Субота, 27 жніўня

15.00 Маст. фільм «Герой разьішаны».
16.30 Казаньнік Кенэт Копленд.
17.00 «Трансформэры».
17.45 Прыгодніцкі сэрыял «Затока Небясьпечная». «Сольны палёт».
18.10 «Нашэсьце Напалеона на Маскву» з цыкля «Гістарычныя бітвы».
19.00 Тэлесэрыял «Кветка жарсьці».
20.30 Музычная праграма.
21.35 Маст. фільм.

Нядзеля, 28 жніўня

15.00 Трансформэры.
16.10 Маст. фільм «На гранатавых выспах».
17.45 Камэдыйнае шоу «Схаваная камэра».
18.15 «Кветка жарсьці».
20.40 Спорт-сакрэт.
21.05 Кіно Нямецчыны. «У год чарапахі».
22.40 Fox music.

Праграма каналу НТВ

Аўторак, 23 жніўня

17.00 Дзесяць. Мультфільмы.
17.30 «Энцыклапэдыя цудаў, ці Вы хацелі пра гэта даведацца». Фільм 62-й.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Ровары. Чэмпіянат сьвету.
19.20 Сьвет кіно. Фільм «Памечаны для забойства».
21.35 Гадзіна сэрыялу. «Інспэктар крымінальнае паліцыі». 10-я сэрыя.
22.30 Часінка.
22.55 «Матадор» Канстанціна Эрнста.

Серада, 24 жніўня

17.00 і 18.35 Мультфільмы.
17.30 «Энцыклапэдыя цудаў, ці Вы хацелі пра гэта даведацца». Фільм 63-й.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.55 Сьвет кіно. Малькольм Макдаўэл у фільме «Вецер з усходу».
21.35 Гадзіна сэрыялу. «Інспэктар крымінальнае паліцыі». 11-я сэрыя.
22.35 Часінка.
22.55 Кавярня «Абломаў».

Чацьвер, 25 жніўня

17.00 Дзесяць. Мультфільмы.
17.30 «Энцыклапэдыя цудаў, ці Вы хацелі пра гэта даведацца». Фільм 64-й.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Ровары. Чэмпіянат сьвету.
19.20 Сьвет кіно. Керк Дуглас у фільме «Эймас».
21.35 Гадзіна сэрыялу. «Інспэктар крымінальнае паліцыі». 12-я сэрыя.
22.30 Часінка.
23.00 Кіно не для ўсіх. «Арбітар».

Пятніца, 26 жніўня

17.00 Дзесяць. Мультфільмы.
17.30 «Энцыклапэдыя цудаў, ці Вы хацелі пра даведацца». Фільм 65-й.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Футбольны клюб.
19.25 Кіно 80-х. «Самая абаяльная і прывабная».
21.35 Гадзіна сэрыялу. «Судзьдзя». 1-я сэрыя.
22.30 Часінка.
23.00 Сьвет кіно. «Сьмяротны ўкус».

Субота, 27 жніўня

17.00 Дзесяць. Мультфільм.
17.10 Трацяе вока.
18.00 «Сёньня».
18.35 «Ключ ад форда Баярд». 28-ы вып.
19.55. Дзесяць і дарослым. «Паліцыянт Кэтс і ягоны сабака». 41-я і 42-я сэрыі.
21.00 «Надоечы».
21.45 Аўтаспорт: найвышэйшыя дасягненьні.
22.00 Наша новае кіно. «Гангофэр».
22.35 Музычны кірмаш.

Нядзеля, 28 жніўня

17.00 Кінатэатар юнага глядача. «Першакласніца».
18.30 Тэлекаспіс «Умельства жыць».
19.00 Дзесяць і дарослым. «Паліцыянт Кэтс і ягоны сабака». 43-я і 44-я сэрыі.
20.00 Вынікі.
21.10 Сьвет кіно. «Янкі».
23.30 Ровары. Чэмпіянат сьвету.
0.15 НТВ прадстаўляе: анонс тыдня.